

Informatīvais ziņojums
"Par Valsts valodas politikas pamatnostādņu 2015.-2020. gadam
īstenošanu 2015.-2017. gadā"

Ievads

Informatīvais ziņojums (turpmāk – ziņojums) izstrādāts atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 3. novembra rīkojuma Nr. 630 "Par Valsts valodas politikas pamatnostādņem 2015.–2020. gadam" (prot. Nr. 58 47. §) 5.1. apakšpunktam, kas paredz izglītības un zinātnes ministram līdz 2018. gada 1. jūlijam iesniegt Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par Valsts valodas politikas pamatnostādņu 2015.–2020. gadam (turpmāk – VVPP) īstenošanu 2015.–2017. gadā.

Ziņojums satur informāciju par pamatnostādņēs Aizsardzības ministrijai, Ārlietu ministrijai, Iekšlietu ministrijai, Izglītības un zinātnes ministrijai, Kultūras ministrijai, Labklājības ministrijai un Tieslietu ministrijai doto uzdevumu izpildi 2015.–2017. gadā un pamatojas uz minēto iestāžu sniegtajiem datiem.

Uzdevumu izpildes pārskats

Pārskata periodā pamatnostādņu rīcības pirmajā virzienā "Valsts valodas juridiskā statusa stiprināšana" tika izvirzīti divi uzdevumi un plānots 21 pasākums:

1. Nodrošināt Valsts valodas likuma un citu saistīto normatīvo aktu pilnvērtīgu izpildi un kontroli, atbilstoši valsts valodas situācijas pārmaiņām veikt grozījumus valsts valodas apguvi, lietojumu un prasmes pārbaudi reglamentējošos normatīvajos aktos.

1.1. Valsts valodas prasmes pārbaudes nodrošināšana atbilstoši pieprasījumam (1.1.1. pasākums). **Izpilde:** Pārskata periodā Valsts izglītības satura centrs (turpmāk – VISC) ir nodrošinājis valsts valodas pārbaudi atbilstoši pieprasījumam, turklāt ievērojami (par 62%) pārsniedzot attiecīgajā rezultātvajā radītājā plānoto valodas pārbaudu skaitu – 3000 valsts pārbaudes, kā arī nodrošinot nepieciešamās aktivitātes sekmīgai valsts valodas pārbaudes īstenošanai un pretendentu konsultēšanai. Sasniegti arī pārējie rezultatīvie rādītāji – 24% (plānoti 14%) no valsts valodas pārbaudi kārtojušajiem nav Latvijas valsts piederīgie un 4% no atkārtotu pārbaudi veikušajiem ir ieguvuši augstāku valodas līmeni kā iepriekšējā pārbaudē. Izvērtējuma periodā 2015.–2017. gadā VISC organizēja valsts valodas prasmes pārbaudes atbilstoši pieprasījumam, 2015. gadā nodrošinot valsts valodas prasmes pārbaudi 5817 personām, bet 2016. gadā – 4790 personām, 2017. gadā 4804. Tai skaitā nodrošinātas iespējas veikt valsts valodas prasmes pārbaudi diasporā. Nodrošinātas bezmaksas konsultācijas valsts valodas prasmes pārbaudes veicējiem – 2015. gadā nodrošinot 22, 2016. gadā – 20 un 2017. gadā – 16 konsultācijas. Lai nodrošinātu valsts valodas pārbaudi, 2015. gadā izveidoti 9, 2016. gadā – 10, 2017. gadā 10 diagnosticējošie testi, kopumā līdzšinējā pamatnostādņu periodā izveidojot 29 testus valsts valodas prasmes diagnostikai.

Lai arī pasākums tiek īstenots pietiekamā apjomā, turpmāk nepieciešams uzlabot kvalitatīva un droša valsts valodas prasmes pārbaudes procesa norisi, kā arī apsvērt iespēju to nodrošināt kā pakalpojumu e-vidē.

1.2. Konsultāciju sniegšana par valsts vispārējās izglītības mācību priekšmeta „Latviešu valoda”, „Latviešu valoda un literatūra” un „Literatūra” standarta prasību atspoguļošanu mācību līdzekļos (1.1.2. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Atbilstoši normatīvajam regulējumam VISC sniedz konsultācijas par valsts vispārējās izglītības mācību priekšmetu “Latviešu valoda”, “Latviešu valoda un literatūra”, “Literatūra” standartu prasību atspoguļošanu mācību līdzekļos. 2015. gadā sadarbojoties Latvijas Nacionālās bibliotēkas (turpmāk – LNB) Bērnu literatūras centram un VISC, tika organizēta zinātniski praktiska konference pirmsskolas un sākumskolas pedagogiem un citiem interesentiem “Pirmsskola, sākumskola, lasīšana, patikšana” ar 436 dalībniekiem.

1.3. Citvalodu personvārdu atveide un identifikācija atbilstoši latviešu literārās valodas normām pēc valsts un pašvaldību iestāžu un privātpersonu pieprasījuma, kā arī lingvistisko

atzinumu sniegšana pēc tiesībsargājošo iestāžu pieprasījuma (1.1.3. pasākums). **Izpilde:** Pasākums tiek īstenots daļēji sekmīgi. Atbilstoši pieprasījumam sniegti atzinumi par personvārdu atveidi un pēc tiesībsargājošo iestāžu pieprasījuma veiktas lingvistiskās ekspertīzes, taču nav sasniegti rezultatīvie rādītāji – pēc VVPP iekļautajām prognozēm 2017. gadā bija plānots sniegt 800 atzinumu par personvārdu atveidi no citām valodām un 20 lingvistiskās ekspertīzes pēc tiesībsargājošo iestāžu pieprasījuma. Latviešu valodas aģentūra izstrādājusi arī publiski pieejamu lietotni „Citvalodu personvārdu atveide latviešu valodā”. Tajā apkopota informācija par personvārdu atveidi un atveides variantiem, iestrādāti atveides noteikumi un izmantojamā papildliteratūra par 27 valodām.

1.4. Valsts un pašvaldību iestāžu, juridisko un privātpersonu konsultēšana par latviešu valodas lietojuma jautājumiem (1.1.4. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek sekmīgi īstenots. 2015. gadā sniegtas 23 435, 2016. gadā 25 585 un 2017. gadā 22 068 mutvārdu un elektroniskās konsultācijas par latviešu valodas lietojuma jautājumiem valsts un pašvaldību iestādēm, juridiskajām un privātpersonām. Latviešu valodas aģentūra (turpmāk – LVA) 2016. gadā uzsāka izstrādi un 2017. gadā padarīja publiski pieejamu lietotni “Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze” – biežāk uzdoto jautājumu un sagatavoto lingvistisko konsultāciju krātuve, kas publiski pieejama ikkatram interesantam. Datubāze ir gan lingvistisko problēmjaudājumu apkopojums, gan veids, kā ērti saņemt valodas konsultācijas interneta vietnē bez tiešas LVA iesaistes.

1.5. Starpinstitūciju sadarbības nodrošināšana latviešu zīmju valodas attīstīšanai un lietojumam saziņā ar nedzirdīgajiem cilvēkiem (1.1.5. pasākums). **Izpilde:** pasākums pārskata periodā netika uzsākts. Turpmāk nepieciešama augstskolu iesaiste mācību programmu un pedagogu sagatavošanā, lai paplašinātu latviešu zīmju valodas pielietojumu un lietotāju skaitu.

1.6. Nepieciešamo normatīvo aktu projektu izstrāde, atbilstoši valodas situācijas pārmaiņām (1.1.6. pasākums). **Izpilde:** 2015. gada 28. aprīlī ir apstiprināti Ministru kabineta noteikumi Nr. 207 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 7.2.1. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībā neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības ieguvu Jauniešu garantijas ietvaros” pasākumu “Aktīvās darba tirgus politikas pasākumu īstenošana jauniešu bezdarbnieku nodarbinātības veicināšanai” un “Sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošana Jauniešu garantijas ietvaros” īstenošanas noteikumi”, lai sekmētu nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībā neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības apguvi, tai skaitā, uzlabojot arī minēto jauniešu valsts valodas prasmes.

2016. gada 11. novembrī apstiprināts informatīvais ziņojums “Par situāciju vietvārdu informācijas jomā un nepieciešamību izdarīt grozījumus normatīvajos aktos, lai nodrošinātu vietvārdu lietojumu atbilstoši Valsts valodas likuma un Ministru kabineta 2012. gada 10. janvāra noteikumu Nr. 50 “Vietvārdu informācijas noteikumi” prasībām”. Informatīvajā ziņojumā apkopoti priekšlikumi izmaiņām normatīvajā regulējumā, lai novērstu atšķirīgu vietvārdu lietojumu un novērstu citas pastāvošās nepilnības.

2017. gada 5. septembrī pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 522 “Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 24. septembra noteikumos Nr. 973 “Noteikumi par latviešu valodas prasmes un Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta, Latvijas vēstures un kultūras pamatu zināšanu pārbaudi””, kas paredz samazināt laiku, kas nepieciešams atkārtotai valsts valodas pārbaudes kārtīšanai no 3 mēnešiem uz 3 darbdienām no iepriekšējās pārbaudes dienas, lai atvieglotu valodas prasmes pārbaudes kārtīšanu cilvēkiem, kuri lūdz reģistrēt viņus par Latvijas pilsoņiem saskaņā ar Pilsonības likuma 2. panta pirmās daļas 3. punktu un kuru mītnes zeme nav Latvija.

2017. gada 8. augustā Ministru kabinets jau ir pieņēmis grozījumus Ministru kabineta 2010. gada 6. aprīļa noteikumos Nr. 335 “Noteikumi par centralizēto eksāmenu saturu un norises kārtību” un grozījumus Ministru kabineta 2013. gada 17. decembra noteikumos

Nr. 1510 “Valsts pārbaudījumu norises kārtība”, un tie paredz valsts pārbaudījumu un centralizēto eksāmenu kārtošanu valsts valodā 9. un 12. klasē.

Sakarā ar 2017. gadā rosināto pāreju uz valsts valodu izskatīts un apstiprināts Informatīvais ziņojums “Par pāreju uz mācībām valsts valodā vispārējās izglītības iestādēs”, kurā detalizēti identificēti iemesli un šķēršļi pārejai uz izglītību valsts valodā, t.sk. identificētas nepieciešamās izmaiņas normatīvajā regulējumā.

1.7. Izstrādāt un pilnveidot Eiropas skolas mācību priekšmeta „Latviešu valoda” pamatskolas un vidusskolas programmu paraugus (1.1.7. pasākums). **Izpilde:** pasākums ir izpildīts. Eiropas skolas pirmsskolas un pamatskolas latviešu valodas programma ir izstrādāta un apstiprināta Eiropas skolas senātā 2014. gada 23. februārī un ir spēkā no 2015. gada 1. septembra.

1.8. Valsts valodas lietojumu reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanas pārbaūžu veikšana un administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšana (1.1.8. pasākums). **Izpilde:** pasākums īstenots daļēji sekmīgi. Veiktas nepieciešamās aktivitātes, lai nodrošinātu un veicinātu normatīvajiem aktiem atbilstošu valodas lietojumu. Sakarā ar izmaiņām Valsts valodas centra (turpmāk – VVC) sniegtajā informācijā nav iespējams korekti salīdzināt visus 2015. gadā un 2016./2017. gadā sasniegtos rezultātus, izņemot veiktās reglamentējošo normatīvo aktu pārbaudes. Veikto pārbaūžu samazinājums tiek skaidrots ar VVC stratēģijas maiņu – biežāk nebūtiskiem un pirmreizējiem pārkāpumiem sniedzot konsultācijas un orientējoties uz kvalitatīvu iespējamo pārkāpumu izvērtējumu. Lai arī rezultatīvais rādītājs, atbilstoši tā formulējumam, nav sasniegts un attiecībā pret 2016. gadu ir vērojams 2% administratīvo pārkāpumu pieaugums, būtisks (30%) samazinājums ir vērojams 2016. gadā. Esošais rezultatīvais rādītājs ik gadu tiek salīdzināts ar iepriekšējo gadu – pēc gada, kurā ir bijis liels administratīvo pārkāpumu skaits rezultatīvais rādītāju sasniegt būs vieglāk, bet pēc gada ar nelielu pārkāpumu skaitu – grūtāk.

1.9. Mācību līdzekļu manuskriptu izvērtēšana un atzinumu sniegšana (1.1.9. pasākums). **Izpilde:** pasākums netiek īstenots. Līdzšinējā VVPP periodā nav bijis pieprasījuma pēc mācību līdzekļu un manuskriptu izvērtēšanas.

1.10. Institūciju sadarbības nodrošināšana Latvijas vietvārdu statusa noteikšanā un Vietvārdu datu bāzes satura aktualizēšana (1.1.10. pasākums). **Izpilde:** Pasākums tiek īstenots. Pārskata periodā nodrošināta iesaistīto institūciju sadarbība, nosakot vietvārdu statusu un aktualizējot Vietvārdu datu bāzes saturu. Veikta datu bāzes satura aktualizācija (skat. 1.1.12. pasākumu) un uzturēšana.

1.11. Vietvārdu datu bāzē esošo dabas objektu nosaukumu statusa izvērtēšana un priekšlikumu par oficiālo nosaukumu piešķiršanu dabas objektiem iesniegšana VVC (1.1.11. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Ir veikts datu bāzē esošo dabas objektu nosaukumu statusa izvērtējums un priekšlikumu virzīšana par pilnveidi vietvārdu jomā. 2015. gadā saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 10. janvāra noteikumu Nr. 50 „Vietvārdu informācijas noteikumi” 88. punktu izvērtēts Vietvārdu datu bāzē esošo dabas objektu nosaukumu statuss un VVC iesniegti priekšlikumi oficiālo nosaukumu un paralēlnosaukumu (ja tādi nepieciešami) piešķiršanai 3347 dabas objektiem; 2016. gadā – 493, 2017. gadā – 258 dabas objektiem. Atbilstoši saņemtajam atzinumam sagatavots Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras (turpmāk – LĢIA) lēmuma projekts oficiālo vietvārdu piešķiršanai 212 dabas objektiem un oficiālo paralēlnosaukumu piešķiršanai četriem dabas objektiem. Izvērtēts un noraidīts viens pašvaldības iesniegts pieprasījums oficiālā paralēlnosaukuma piešķiršanai. Veikti sabiedrības informēšanas pasākumi (publicēts informatīvs buklets un tematiskā sadaļa “Oficiālie vietvārdi” LĢIA Pakalpojumu mājaslapas Vietvārdu sadaļā u.c.).

1.12. Latvijas Vietvārdu datu bāzes uzturēšana un attīstīšana (1.1.12. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek sekmīgi īstenots. 2015. gadā turpināta Latvijas Vietvārdu datu bāzes uzturēšana un attīstīšana. Vietvārdu datu bāzē (VDB) 2015. gada 30. decembrī bija

153 300 vietvārdu, kas attiecas uz 118 500 objektiem Latvijā un tās kaimiņvalstu pierobežas zonā, 2016. gadā – 156 258 ieraksti, kas satur datus par 156 258 vietvārdiem (jeb 156 258 vietvārdu, kas attiecas uz 119 523 ģeogrāfiskajiem objektiem). 2017. gada 28. jūlijā publicēta publiski pieejamās vietnes *vietvardi.lgia.gov.lv* 8.versija, ietverot 101 tūkstoti ierakstu – ziņas par 135 tūkstošiem nosaukumu, kas attiecas uz 101 tūkstoti Latvijas Republikas teritorijā esošu ģeogrāfisko objektu.

1.13. Elektroniska Latvijas lielo dabas objektu oficiālo vietvārdu kataloga sagatavošana un publicēšana (1.1.13. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2016. gadā uzsākts darbs elektroniska Latvijas lielo dabas objektu oficiālo vietvārdu kataloga sagatavošanā – ir izstrādāta kataloga koncepcija.

2. Īstenot sadarbību ar starptautiskajām organizācijām, nodrošināt normatīvo dokumentu tulkošanas jautājumu risināšanu Latvijas un Eiropas Savienības institūcijās.

2.1. Latvijas iestāžu pieprasījumu koordinēšana ES Ministru Padomes darba grupu sanāksmju mutiskā tulkojuma nodrošināšanai (1.2.1. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Līdzšinējā VVPP periodā pastāvīgi uzturēts dialogs ar Latvijas valsts pārvaldes iestādēm un atbildīgajām Eiropas Savienības (ES) institūcijām par latviešu valodas tulkošanas aktuālajiem jautājumiem. Veikta Latvijas iestāžu pieprasījumu koordinēšana par ES Ministru padomes darba grupu sanāksmēs nepieciešamo tulkojumu (informācija tiek apkopota reizi pusgadā un pārsūtīta ES Padomei).

2.2. ES tulkošanas jautājumiem veltīto ikgadējo konferenču organizēšana (1.2.2. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gada 6. novembrī Ārlietu ministrijā notika Ārlietu ministrijas, Eiropas Komisijas Tulkošanas ģenerāldirektorāta, Valsts valodas centra un Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā kopīgi organizēta konference "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – vienota izpratne par tulkošanas kvalitāti". Tulkošanas jautājumiem veltītās ikgadējās konferences tika rīkotas arī nākamajos pārskata perioda gados: 2016. gadā Eiropas Komisijas Tulkošanas ģenerāldirektorāts sadarbībā ar Ārlietu ministriju, Valsts valodas centru un Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā organizēja konferenci "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – tulkošanas nozares resursi ES iestādēs un Latvijā" un 2017. gadā konferenci "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – iesaistīto pušu sadarbība".

2.3. Dalība Eiropas Nacionālo valodas institūciju federācijā (*European Federation of National Institutions for Language, EFNIL*) (1.2.3. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Līdzšinējā VVPP periodā LVA nodrošinājusi dalību Eiropas Nacionālo valodas institūciju federācijā un dalību federācijas organizētajās gadskārtējās konferencēs: 2015. gadā – "Valodu lietojums publiskajā sfērā – Eiropas valstu pieredze un teorija" Helsinkos, 2016. gadā "Stereotipi un lingvistiskie aizspriedumi Eiropā" Varšavā un 2017. gada 5. un 6. oktobrī, konferencē "Nacionālās valodas institūcijas un nacionālās valodas" Manheimā.

2.4. Starptautisko tiesību aktu tulkošana latviešu valodā un Latvijas Republikas tiesību aktu tulkošana ES dalībvalstu valodās (1.2.4. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā tulkošanai Valsts valodas centrā iesniegti 17 Latvijas tiesību akti, 2016. gadā – 21 Latvijas tiesību akts un 2017. gadā – 3 Latvijas tiesību akti, lai veiktu Ārlietu ministrijas kompetencē esošo Latvijas un starptautisko tiesību aktu tulkojumus. Atbilstoši uzdevumam latviešu valodā tulkoti starptautiskie tiesību akti: 2015. gadā – 7069 standartlapu apjomā, 2016. gadā – 7079 un 2017. gadā – 6772 standartlapu apjomā. ES dalībvalstu valodās tulkoti LR tiesību akti: 2015. gadā 3308, 2016. gadā 3155 un 2017. gadā 3909 standartlapu apjomā. Veikta priekšlikumu iesniegšana ES iestādēs par nepieciešamajiem labojumiem ES tiesību aktu tekstos – ES institūcijām pārsūtīti labojumu pieprasījumi 2015. gadā par 12 tiesību aktiem, 2016. gadā – 3, 2017. gadā – 5 tiesību aktiem.

2.5. Priekšlikumu izvērtēšana kļūdu labojumiem (*corrigendum*) publicētajos Eiropas Savienības tiesību aktos; konsultāciju sniegšana ES iestāžu tulkošanas dienestiem un atzinumu sniegšana par ES tiesību aktu projektiem terminoloģijas jomā (1.2.5. pasākums). **Izpilde:**

pasākums tiek īstenots. VVC izvērtēti iesniegumi par kļūdu labojumiem (*corrigendum*) publicētajos ES aktos, (2015. gadā – 13, 2016. gadā – 3; 2017. gadā – 5), pēc ES iestāžu pieprasījuma sniegtas konsultācijas terminoloģijas jautājumos par ES publicētajiem tiesību aktiem: 2015. gadā – 22; 2016. gadā – 52 un 2017. gadā – 29 konsultācijas. Citām fiziskām un juridiskām personām 2015. gadā sniegtas 155, 2016. gadā – 164 un 2017. gadā – 272 konsultācijas.

2.6. Eiropas Moderno valodu centra (European Centre of Modern Languages, ECML) Nacionālās nominēšanas institūcijas un Nacionālā kontaktpunkta Latvijā darbības nodrošināšana (1.2.6. pasākums). **Izpilde:** pasākums ir īstenots. 2016. gada vasarā organizētas darbnīcas – Daudzveidīga pieeja mācīšanās procesam (*A Pluriliteracies Approach to Teaching and Learning*). RELANG (2) un ICT-REV. EMVC darbība un tā mājas lapā pieejamie materiāli svešvalodu pedagogiem popularizēti 4 svešvalodu skolotāju metodisko apvienību vadītāju semināros angļu, vācu un krievu valodas skolotājiem (212 dalībnieki); EMVC vietnē atjaunota Latvijas Angļu valodas skolotāju asociācijas izstrādātā Eiropas valodu portfeļa jaunākā skolas vecuma bērniem elektroniskā versija latviešu un angļu valodās.

2017. gadā izsludināti pieteikumi konkursam par dalību 2 EMVC darbnīcās, kuras notika Grācā 2017. gada novembrī, izvērtēti pieteikumi, atlasīti dalībnieki, izskatītas dalībnieku iesniegtās atskaites; 2017. gada pavasarī noorganizētas 3 EMVC ekspertu vadītas darbnīcas Latvijas valodu speciālistiem un skolotājiem; 9.–10. marts Atbalsts daudzvalodīgām klasēm. Visaptveroša pieeja valodu izglītībā (Supporting Multilingual Classrooms. Inclusive Approaches in Language Education). VISC projekta “Kompetenču pieeja mācību saturā” valodu ekspertiem un dzimtās valodas un svešvalodu skolotājiem par dažādiem skolēnu valodas apguves līmeņa noteikšanas paņēmieniem, par darbu klasēs, kurās bērniem ir ļoti atšķirīgs mācību valodas apguves līmenis; 10.–12. aprīlī starptautiska mēroga darbnīca – seminārs Latvijas valodu speciālistiem – jaunā valodu mācību satura veidotājiem (Relating foreign language curricula, tests and examinations to the Common European Framework of Reference (RELANG)). Svešvalodu eksāmenu, pārbaudes darbu un standartu pielīdzināšana Eiropas Kopīgajām pamatnostādņēm (EKP) ar Lietuvas, Igaunijas un Polijas valodu ekspertu piedalīšanos, lai pētītu jaunā svešvalodu standarta projekta atbilstību Eiropas kopīgajām pamatnostādņēm valodu apguvei. Šī pasākuma dalībniekus intervēja un pasākuma norisi atspoguļoja arī izdevumā "Izglītība un kultūra".

2.7. Latvijas pārstāvība ANO Ģeogrāfisko nosaukumu ekspertu grupā (*United Nations Group of Experts on Geographical Names, UNGEGN*) un dalība UNGEGN sesijās un ANO 11. Ģeogrāfisko nosaukumu standartizācijas konferencē (1.2.7. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Izvērtējuma periodā nodrošināta Latvijas pārstāvība ANO Ģeogrāfisko nosaukumu ekspertu grupā. 2015. gadā LĢIA pārstāvji piedalījušies UNGEGN Baltijas nodaļas 17. sanāksmē Polijā (Varšavā) un UNGEGN Eksonīmu darba grupas 17. sanāksmē Horvātijā (Zagrebā). 2016. gadā LĢIA speciālisti piedalījušies UNGEGN Baltijas nodaļas 17. sanāksmē Pēterburgā, sagatavota Latvijas sadaļa UNGEGN Baltijas nodaļas kopīgajam ziņojumam UNGEGN 29. sesijai. 2017. gadā LĢIA speciālisti piedalījušies ANO Ģeogrāfisko nosaukumu standartizācijas 11. konferencē un UNGEGN 30. sesijā.

2.8. UNGEGN Baltijas nodaļas sanāksmes Latvijā organizēšana (1.2.8. pasākums). **Izpilde:** Pasākums nav izpildīts. **Izpilde:** pasākums zaudējis aktualitāti un nav iekļaujams turpmākajā VVPP periodā. 2017. gadā netika organizēta UNGEGN sanāksme Latvijā sakarā ar UNGEGN sesijas norisi Ņujorkā.

Pārskata periodā pamatnostādņu rīcības otrajā virzienā "Valsts valodas izglītības politika" tika izvirzīti četri uzdevumi un plānoti 32 pasākumi:

1. Nodrošināt latviešu valodas kā dzimtās, kā otrās un kā svešvalodas apguves un pilnveides pieejamību Latvijā un ārvalstīs:

1.1. Latviešu valodas apguves kursu bezdarbniekiem un darba meklētājiem organizēšana, neformālās izglītības programmas “Valsts valodas apguve” īstenošana (2.1.1. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek sekmīgi īstenots. Nodarbinātības valsts aģentūra (turpmāk – NVA) dažādu programmu ietvaros – gan no valsts budžeta finansētās programmās, gan programmās, kas tiek īstenotas ar Eiropas Savienības fondu atbalstu, nodrošina valsts valodas sākotnējo apguvi un prasmju pilnveidi. 2015. gadā neformālās izglītības programmas “Valsts valodas apguve” nodrošināja valsts valodas apmācību 6492 dalībniekiem, 2016. gadā 2611 dalībniekiem, bet 2017. gadā 2150 dalībniekiem.

1.2. Patvēruma meklētāju, bēgļu, personu ar alternatīvo statusu, nepilsoņu, reemigrantu un trešo valstu valstspiederīgo valsts valodas apguves nodrošināšana (2.1.2. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots daļēji sekmīgi, jo pieejamais finansējums ir nepietiekams mērķgrupas apjomam un sekmīgai politikas īstenošanai Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda 2013. gada programmas ietvaros, kas tika īstenota līdz 2015. gada 30. jūnijam. Kopumā 2015. gadā latviešu valodas apguve tika nodrošināta 1931 personai. 2017.gadā tika uzsākta latviešu valodas mācīšana Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda finansēto aktivitāšu ietvaros. 2017. gadā kopā latviešu valodu apguva 540 personas. 2016. gadā ES fondu reorganizācijas dēļ latviešu valodas apguve netika nodrošināta. 2015. gadā Sabiedrības integrācijas fonda (turpmāk – SIF) Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda finansējuma ietvaros projektā “Nacionālais integrācijas centrs” 2014./2015. mācību gadā latviešu valodas kursus 120 stundu apjomā apguvušas 229 personas. Vairāku SIF finansētu projektu ietvaros 2014./2015. mācību gadā mācības uzsāka 1184 personas, bet mācības pabeidza 1171 persona, bet 2015./2016. mācību gadā latviešu valodas mācības uzsāka 1200 personas, bet pabeidza 1191 persona. 2016.–2017. gadā trīs valodu apguves atbalsta projektu ietvaros 540 trešo valstu pilsoņiem tika nodrošināta latviešu valodas apmācības. LVA ir nodrošinājusi valodas apguvi visiem patvēruma meklētājiem centrā “Mucenieki”. 2017. gadā ar SIF finansiālu atbalstu programmas “Valsts valodas apguve” ietvaros 2017. gadā mācījās 391 persona, mācību ietvaros nodrošināta iespēja kārtot valsts valodas prasmes pārbaudi VISC.

1.3. Latviešu valodas vasaras kursu ārvalstu studentiem organizēšana (2.1.3. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots atbilstoši pieejamā finansējuma ietvaros. Pārskata periodā Latvijas Universitāte sadarbībā ar LVA ik gadu ir organizējusi latviešu valodas un kultūras vasaras skolu, kurā ārvalstu studentiem sniegta iespēja apgūt latviešu valodas prasmes un gūt ieskatu Latvijas vēsturē, politikā un kultūrā. 2015. gadā vasaras skolā piedalījās 6, 2016. gadā – 24, bet 2017. gadā – 43 dalībnieki.

Ievērojot, ka ārvalstu studentu pieprasījums pēc intensīvas latviešu valodas apguves vasaras kursu veidā pieaug un lai pasākumu varētu īstenot sekmīgi, turpmākai īstenošanai nepieciešams papildu finansējums.

1.4. Izglītojošu pasākumu ārvalstu augstskolās atbalstīšana (2.1.4. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā sniegts atbalsts trīs ārvalstu augstskolu organizētiem pasākumiem – Kauņas V.Dižā Universitātei latviešu valodas kursa organizēšanai, Viļņas Universitātei Baltu akadēmijas organizēšanai un Tartu Universitātei konferences “Tilti Baltijā” organizēšanai. 2016. gadā LVA atbalstījusi projektu “RozenTāls Tuvumā”, Jaņa Rozentāla 150 gadu jubilejai veltītu radošu konkursu, kurā studenti, kas ārvalstīs apgūst latviešu valodu, tika aicināti veidot stāstījumus par Jaņa Rozentāla darbiem. Konkursā piedalījās 7 dalībnieki no 3 ārvalstu augstskolām. Sniegts atbalsts starptautiskajai studentu konferencei “Tilti Baltijā”, kas 2016. gadā norisinājās Varšavā, kuras mērķis ir veidot sadarbības platformu studentiem, kuru pētnieciskās intereses skar Baltijas valodas un kultūru. 22 ārvalstu augstskolām sniegts atbalsts latviešu valodā pieejamās literatūras krājuma papildināšanai, nosūtot jaunākos LVA izdevumus (mācību metodisko un uzziņu literatūru), kā arī dažādus citus Latvijā izdotus materiālus par

valodas un kultūras jautājumiem. 2017. gadā sniegts atbalsts Viļņas Valodu mācību centram Eiropas Valodu dienas pasākuma organizēšanai, kurā piedalījās Viļņas Universitātes pasniedzēja, rīkojot latviešu valodas darbnīcu vidusskolēniem. Sniegts atbalsts Viļņas Universitātei 2017. gada Baltu akadēmijas organizēšanai un latviešu valodas studiju programmas popularizēšanas pasākumam. UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas 2017. gadā rīkota tulkošanas nometne ārvalstu studentiem. Notikušas divas vizītes ārzemju augstskolās, kurās māca latviešu valodu – Viļņas Universitātē, studiju programmas “Latvistika” popularizēšanas pasākuma ietvaros un Budapeštas Universitātē ar mērķi iepazīstināt studentus ar LVA darbību un piedāvātajiem resursiem latviešu valodas kā svešvalodas apguvei.

1.5. Latviešu valodas un kultūras apguves diasporā atbalstīšana (2.1.5. pasākums). **Izpilde:** attiecībā pret plānoto pasākums tiek sekmīgi īstenots. Līdzšinējā VVPP periodā veidots sistemātisks atbalsts latviešu valodas apguvei Latvijas diasporā, sniedzot finansiālu un praktisku atbalstu nedēļas nogales skolu darbībai, atbalstot dažādus pasākumus latviešu valodas un kultūras apguves veicināšanai. Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā LVA sniegusi atbalstu latviešu valodas un kultūras apguvei Austrumu diasporā: Baškortostānā, Maskavā, Omskā, Omskas apgabalā un Krasnojarskā 2015. gadā tika atbalstīti 4 latviešu valodas un kultūras skolotāji un 2016. gadā 6 skolotāji. 2015. gadā Austrumu diasporā latviešu valodu apguva 186, bet 2017. gadā 205 personas. LVA sniegusi finansiālu atbalstu latviešu diasporas nedēļas nogales skolām – 2015. gadā sniegts atbalsts 28 skolām, 2016. gadā 41 skolai un 2017. gadā 49 diasporas skolām. 2015. gadā sniegts atbalsts latviešu valodas apmācībai Tulovas vidusskolā Īrijā un vasaras skolas organizēšanai ASV diasporā. Novērtējuma periodā sniegts atbalsts arī ar latviešu valodas izglītību saistītiem pasākumiem diasporā. 2016. gadā atbalstu latviešu valodas apguves un lietojuma veicināšanai līdzfinansējuma veidā saņēma 17 diasporas skolas. Bez finansiālā atbalsta sniegts atbalsts arī mācību un metodisko materiālu nodrošināšanā – 2015. gadā nosūtīti mācību materiāli izglītojamajiem un pedagogiem 100 nedēļas nogales skolām, 2016. gadā – 76 skolām bet, 2017. gadā – 100 skolām. LVA un Ārlietu ministrija atbalstījusi arī ar valodas apguvi tieši nesaistītus pasākumus – bērnu un jauniešu konkursu “Protu? Protu!” Īrijā un “Rādi, ko māki” Vācijā. Ārlietu ministrija (turpmāk – ĀM) uzturējusi dialogu ar diasporas organizācijām un mītnes zemes valsts pārvaldes institūcijām, t.sk. pārrunātas iespējas nodrošināt latviešu valodas apguvi Īrijas vidusskolās. Atbalstītas un organizētas 5 vasaras nometnes Latvijā: 2015. gadā – 1; 2016. gadā – 2 un 2017. gadā – 2 vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem. Pasākuma ietvaros nodrošināts atbalsts LU Diasporas un migrācijas pētījumu centram, kura zinātniski pētnieciskā darbība skārusi arī latviešu valodas izglītības jautājumus.

Lai turpinātu un paplašinātu, un pilnīgotu pārskata periodā uzsāktās diasporas atbalsta aktivitātes, un ņemot vērā augošo pieprasījumu pēc latviešu valodas atbalsta pasākumiem diasporā, nepieciešams palielināt līdz šim sniegto finansiālo atbalstu.

2. Nodrošināt latviešu valodas speciālistu sagatavošanu Latvijas un ārvalstu augstskolās, kā arī latviešu valodas pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi, t.sk. darbam ar pieaugušajiem un diasporā:

2.1. Valsts valodas prasmes pilnveides kursi profesionālās kompetences stiprināšanai pirmsskolas, sākumskolas pedagogiem, pamatskolas un vidusskolas pedagogiem (2.2.1. pasākums). **Izpilde:** pasākums īstenots atbilstoši finansējumam. 2015. gadā LVA nodrošinājusi latviešu valodas apguves kursus 200, 2016. gadā – 181 un 2017. gadā – 94 pirmsskolas pedagogiem un pedagoģiskajiem darbiniekiem. 2015. gadā LVA nodrošinājusi profesionālās kompetences pilnveides kursu “Bilingvāls pedagoģiskais process pirmsskolā” 408 dalībniekiem.

Saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas informatīvo ziņojumu “Par pāreju uz mācībām valsts valodā vispārējās izglītības iestādēs” (Ministru kabineta 2017. gada 5. decembra sēdes protokollēmuma Nr. 60 35.§) kvalifikācijas pilnveides kursi nepieciešami apmēram 8000

pedagogiem, kuri strādā vispārējās pamatizglītības un vispārējās izglītības iestādēs, kā arī pirmsskolas izglītības iestādēs, kas īsteno mazākumtautību programmas.

Lai turpmākajā VVPP periodā nodrošinātu pedagogu profesionālo kompetenci jaunā satura ieviešanai lingvistiski neviendabīgā vidē, saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumos Nr. 670 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.1. specifiskā atbalsta mērķa "Attīstīt kompetenču pieejā balstītu vispārējās izglītības saturu" 8.3.1.1. pasākuma "Kompetenču pieejā balstīta vispārējās izglītības satura aprobācija un ieviešana" īstenošanas noteikumi" veiktajiem grozījumiem (Ministru kabineta 2018. gada 20. marta noteikumi Nr. 165) LVA laika periodā no 2018. līdz 2021. gadam īsteno Eiropas Sociālā fonda projektu "Kompetenču pieejā mācību saturā" Nr. 8.3.1.1/16/1/002, kas kopumā sniegs papildu atbalstu 6 900 pedagogiem profesionālās kompetences pilnveidei.

2.2. Vasaras kursu (letonistu semināru) organizēšana latviešu valodas docētājiem, kas strādā ārvalstu augstskolās (2.2.2. pasākums). **Izpilde:** pasākums īstenots atbilstoši pieprasījumam metodikas kursu diasporas nedēļas nogales skolu skolotājiem ietvaros. 2015. gadā LVA organizētā semināra ietvaros izglītoti 8 ārvalstu lektori, bet 2016. gadā – 10 un 2017. gadā – 10 ārvalstu un Latvijas augstskolu pasniedzēji, kas māca latviešu valodu ārvalstu augstskolās.

Metodikas kursi diasporas nedēļas nogales skolu skolotājiem un ārvalstu augstskolu mācībspēkiem (3 dienas) - 2017. gada 25.-27. jūlijā notikuši kursi Ratniekos, Līgatnes novadā. Izglītoti 52 diasporas izglītības darbinieki un 10 augstskolu mācībspēki.

2.3. Latviešu valodas apguves vietnes „Māci un mācies valodu” sistemātiska pilnveide un pedagogu izglītošana (2.2.3. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek sekmīgi īstenots. Kopš 2014. gada LVA uztur un pilnveido latviešu valodas apguves vietni maciunmacies.valoda.lv, kas paredzēta valodas apguvei un pedagogu kompetenču pilnveidei. Līdzšinējā VVPP periodā turpināta vietnes attīstība un uzturēšana, veidojot to par galveno elektronisko latviešu valodas apguves platformu. Laika posmā no 2015. līdz 2017. gadam veikta gan saturiska vietnes papildināšana ar mācību un metodiskajiem materiāliem, gan vietnes tehnoloģiskā pilnveide – veikta izvērstā meklētāja izstrāde un uzsākta kursu reģistrācijas izstrāde. Veikta pedagogu izglītošana par valodas apguves vietnes materiāliem – 2015. gadā savas zināšanas papildinājuši 108, 2016. gadā – 120, bet 2017. gadā – 98 pedagogi.

2.4. Pedagogu, kuri strādā ar reemigrējušajiem bērniem, profesionālās kompetences pilnveide (2.2.4. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek sekmīgi īstenots. 2015. gadā tālākizglītības programmas "Pedagogu profesionālās kompetences pilnveide darbā ar reemigrējušajiem bērniem" apguva 79 pedagogi. 2016. un 2017. gadā organizēti kursi "Pedagoga profesionālā kompetence darbā ar imigrantiem un reemigrantiem" izglītojot 157 un 95 pedagogus. Mācību kursu mērķis ir pilnveidot pedagogu un skolas administrācijas darbinieku profesionālās kompetences darbam ar reemigrējušiem bērniem un imigrantiem lingvistiski neviendabīgā valodas vidē, lai nodrošinātu veiksmīgu skolēnu iekļaušanos un līdzdarbošanos mācību procesā.

2.5. Diasporas pedagogu profesionālās kompetences pilnveide (2.2.5. pasākums). **Izpilde:** pasākums īstenots atbilstoši plānotajam, ņemot vērā pieprasījumu. Līdzšinējā VVPP periodā LVA organizējusi metodikas kursus diasporas pedagogu profesionālo kompetenču pilnveidei. 2015. gadā izglītoti 45 diasporas nedēļas nogales skolu pedagogi, 2016. gadā 47 pedagogi un 2017. gadā – 150 diasporas izglītības darbinieki. Metodikas kursi videolekciju veidā pieejami LVA uzturētajā latviešu valodas mācību tīmekļa vietnē maciunmacies.valoda.lv. Papildu metodikas kursiem LVA piedalījies semināros, konferencēs un citos pasākumos ar mērķi pilnveidot diasporas pedagogu kompetences 2015. gadā, piedaloties divos, bet 2016. gadā – piecos pasākumos.

2.6. Atbalsta sniegšana latviešu valodas lektorātiem ārvalstu augstskolās, Latvijas un ārvalstu augstskolu sadarbības latviešu valodas apguvē sekmēšana (2.2.6. pasākums). **Izpilde:**

pasākums tiek īstenots. LVA sniegusi atbalstu ārvalstu augstskolu lektorātiem. 2015.–2017. gadā sniegts atbalsts Ļvovas I.Franko Nacionālajai universitātei, Kauņas Vītauta Dižā Universitātei, Vašingtonas Universitātei Sietlā, Pekinas Svešvalodu universitātei, Kārļa Universitātei Prāgā un Tartu Universitātei un Viļņas Universitātei, Pekinas Svešvalodu universitātei, Pekinas Starptautisko studiju universitātei un Korejas Hankukas Ārzemju studiju universitātei nosūtīti mācību materiāli. 2017. gadā papildus atbalstīta lektorāta darbība Gētes Universitātē. Ārvalstu augstskolu lektorāti atbalstīti gan finansiāli, gan nosūtot LVA jaunākos izdevumus un grāmatas bibliotēku krājuma papildināšanai.

2.7. Starpaugstskolu doktora studiju programmu valodniecības nozarē izstrāde un īstenošana (2.2.7. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek sekmīgi īstenots. Līdzšinējā VVPP periodā tiek īstenota viena starpaugstskolu doktora līmeņa studiju programma “Valodniecība”, sadarbojoties Liepājas Universitātei (turpmāk – LiepU) un Ventspils Augstskolai. 2015. gadā programmā studējuši 5 doktoranti, aizstāvētas 3 disertācijas, 2016. gadā studējuši 5 doktoranti un aizstāvēti 2 promocijas darbi, 2017. gadā aizstāvēts viens promocijas darbs un programmā mācījās 9 doktoranti.

2.8. Sadarbība ar augstākās izglītības iestādēm metodikas kursu latviešu valodas skolotājiem, pirmsskolas skolotājiem un skolotājiem, kuri strādā ar pieaugušajiem, organizēšanā (2.2.8. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā organizēti kursi skolotājiem, kas māca latviešu valodu pieaugušajiem, 4 mācību grupās izglītojot 99 pedagogus. 2016. gadā dažādos metodikas un profesionālās pilnveides kursus savas kompetences 106 grupās nostiprinājuši 2436 skolotāji, 2017. gadā – 82 grupās 1784 skolotāji.

2.9. Skolotāju profesionālās kompetences pilnveides programmas latviešu valodas kā svešvalodas mācīšanās pieaugušajiem izstrāde un tās īstenošana (2.2.9. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. LVA līdzšinējā VVPP periodā ir īstenojusi pedagogu, kuri strādā ar pieaugušajiem valodas apguvējiem, profesionālās pilnveides kursus, 2015. gadā nodrošinot kompetenču pilnveidi 99 pedagogiem, 2016. gadā – 120 un 2017. gadā – 104 pedagogiem, kas strādā ar pieaugušajiem.

2.10. Ikgadēju metodisku semināru latviešu valodas pedagogiem par valsts valodas prasmes pārbaudes jautājumiem organizēšana (2.2.10. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. VISC, kas ir atbildīgā iestāde par oficiālo valsts valodas prasmes pārbaudes organizēšanu, no 2015. līdz 2017. gadam ir organizējis seminārus latviešu valodas pedagogiem un izglītības darbiniekiem par aktuālo valsts valodas prasmes pārbaudē. 2015. gadā novadīti 3, 2016. un 2017. gadā – 1 seminārs par aktuālo valsts valodas prasmes apguvē un vērtēšanā. Ik gadu novadīti 11 standartizācijas semināri valsts valodas prasmes komisijas locekļiem, nodrošinot viņu kvalifikācijas paaugstināšanu. Pārskata periodā VISC nodrošinājis pārstāvniecību semināros par valodas prasmes līmeņu prasībām, pārbaudes uzdevumu izveidi un vērtēšanu latviešu valodas skolotājiem diasporā, kā arī nodrošinājis metodiskos izdales materiālus.

2.11. Ikgadēju latviešu valodas un literatūras skolotāju metodisko apvienību vadītāju semināru par aktuāliem latviešu valodas un literatūras jautājumiem organizēšana (2.2.11. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. VISC organizē latviešu valodas un literatūras skolotāju metodisko apvienību vadītāju seminārus, lai informētu par aktualitātēm latviešu valodas un literatūrā. 2015. gadā novadīti 2, 2016. gadā – 1 un 2017. gadā – 1 seminārs.

3. Nodrošināt mācību metodikas pilnveidi latviešu valodas apguvē un sniegt atbalstu valodas prasmes vērtēšanā.

3.1. Latviešu valodas apguves metodikas rokasgrāmatas izstrāde (2.3.1. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Līdzšinējā VVPP periodā 2015. gadā izdots metodisko rakstu krājums “CLIL jeb mācību satura un valodas integrēta apguve: izglītības paradigmas maiņa”. Izdota monogrāfija “Lingvodidaktika Latviešu valoda 1.–6.klasei”, kurā iekļauti metodiskie ieteikumi latviešu valodas mācību procesā.

3.2. Zinātniski metodiskā žurnāla “Tagad” izstrāde un izdošana (2.3.2. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. VVPP periodā no 2015. līdz 2017. gadam izdoti 2 metodiskie žurnāli “Tagad”, 2017. gadā uzsākts darbs pie žurnāla “Tagad” sagatavošanas, kas tiks turpināts 2018. gadā. Izdotie žurnāla numuri ir pieejami vietnē “Māci un mācies latviešu valodu”.

3.3. Pedagogu izglītošana mācību metodikā svešvalodas izmantojumam mācību satura apguvei (2.3.3. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā organizētas 12 pedagogu profesionālās pilnveides meistardarbnīcas, izglītojot 162 pedagogus. 2016. gadā LVA organizēja starptautisku konferenci “Mācību saturs dažādās valodās: CLIL pieeja “Latvijas un citu Eiropas valstu izglītībā” par mācību priekšmetos integrētu valodu apguvi, kuru apmeklēja 90 dalībnieki. Izdots metodisko rakstu krājums “CLIL jeb mācību satura un valodas integrēta apguve: izglītības paradigmas maiņa”.

3.4. Eiropas Kopīgajām pamatnostādņēm (EKP) atbilstošu latviešu valodas prasmes B2 un C1 līmeņu aprakstu izstrāde, mācību līdzekļu komplektu latviešu valodas kā svešvalodas apguvei un elektronisko mācību kursu B1, B2 līmenim izstrāde, angļu-latviešu vārdnīcu valodas apguvējam izstrādāšana (2.3.4. pasākums). **Izpilde:** pasākums daļēji īstenots. Atbilstoši savām funkcijām LVA veikusi mācību līdzekļu latviešu valodas apguvei izstrādi. 2015. gadā izstrādāts mācību līdzekļu komplekts (mācību grāmata, darba burtnīca, skolotāja grāmata, pašmācības disks) (turpmāk – MLK). Izstrādāts MLK LAIPA B1 mācību saturs, bet MLK nav izdots. 2017. gadā izveidoti 23 pašpārbaudes darbi A1 un A2 līmenim un 3 darba burtnīcas A1 līmenim, uzsākta A1 līmeņa materiālu digitalizācija. Sagatavoti elektroniskie mācību un metodiskie materiāli darbam ar pasaku kalendāriem un “Burtu pasakām”, kā arī lasīšanas uzdevumi 6 – 13 gadus veciem bērniem, kurus plānots digitalizēt un padarīt pieejamus 2018. gadā.

3.5. Latviešu valodas kā svešvalodas apguves paraugprogrammas C1 un C2 līmenim izstrāde un metodisko materiālu pedagogiem latviešu valodas kā svešvalodas apguvē sešu valodas prasmes līmeņu sistēmā sagatavošana (2.3.5. pasākums). **Izpilde:** pasākums nav īstenots. 2016. gadā LVA izstrādāja “Latviešu valodas kā svešvalodas apguves paraugprogrammas C1 un C2. Vadlīnijas” – metodisko līdzekli, kurā ietverts valodas prasmes augstākā līmeņa raksturojums. Vadlīnijās piedāvāti vispārīgi un ar valodu saistīto kompetenču apguves pamatprincipi un valodas apguves pamatuzdevumi.

3.6. Latviešu valodas kā svešvalodas apguves tālmācības kursa (mācību un pārbaudes materiālu) e-studiju vidē izstrāde atbilstoši sešiem valodas prasmes līmeņiem (2.3.6. pasākums). **Izpilde:** pasākums daļēji īstenots. 2016. gadā uzsākta mācību līdzekļu sagatavošana tālmācības rīkam (satura izstrāde, mācību materiālu dizaina izveidei). 2017. gadā turpināta tālmācības rīka saturiskā pilnveide, papildinot to ar mācību līdzekļiem A1, A2, B1 un B2 valodas līmeņu apguvei. Veikta arī mācību platformas tehniskā rīka pilnveide, sniedzot nepieciešamo materiāltehnisko nodrošinājumu, un uzsākta esošo mācību līdzekļu digitalizācija un piemērošana tālmācības videi. 2017. gada 2. pusgadā uzsākta LVA tālmācības vides bērniem un jauniešiem izveide un aprobācija – sāktas mācības ierobežotam skaitam izglītojamo, ar mērķi iegūt atgriezenisko saiti no pedagogiem, izglītojamajiem un vecākiem un atbilstoši pilnveidot latviešu valodas tālmācības platformu.

3.7. Izstrādāt latviešu valodas prasmes elektroniskos pašpārbaudes testus sešos valodas prasmes līmeņos (2.3.7. pasākums). **Izpilde:** Atbilstoši iestāžu sniegtajai informācijai pasākums nav īstenots, jo nav izdevies piesaistīt nepieciešamos līdzekļus no valsts budžeta.

3.8. Izstrādāt mazākumtautību pirmsskolas izglītības mācību satura programmas paraugu (2.3.8. pasākums). **Izpilde:** Pasākums ir zaudējis aktualitāti sakarā ar vairāku faktoru ietekmi: pāreju uz kompetencēs balstītu izglītības modeli, plānotu pāreju uz vispārējo izglītību valsts valodā, paredzamām izmaiņām pirmsskolas izglītības programmām un izrietošu nepieciešamību veidot mācību programmas saturu atbilstošu jaunajām politikas iniciatīvām.

3.9. Izstrādāt mācību priekšmeta “Latviešu valoda un literatūra” programmas paraugu 7.–9. klasei (skolām, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmu) (2.3.9. pasākums). **Izpilde:** Pasākums ir zaudējis aktualitāti sakarā ar pāreju uz kompetencēs balstītu izglītības modeli un plānoto pāreju uz vispārējo izglītību valsts valodā, mācību priekšmeta “Latviešu valoda un literatūra”.

3.10. Uzdevumu un testu izstrāde latviešu valodas attīstības diagnosticēšanai pirmsskolas izglītības iestādēs (2.3.10. pasākums). **Izpilde:** pasākums nav īstenots. Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā nav veikta uzdevumu un testu izstrāde latviešu valodas attīstības diagnosticēšanai pirmsskolas izglītības iestādēs. Pasākums tiks īstenots nākamajā pārskata periodā.

4. Atbalstīt latviešu valodas apguvei un pilnveidei nepieciešamo mācību līdzekļu un mācību metodisko līdzekļu, t.sk. elektronisko, sagatavošanu un izdošanu.

4.1. Elektroniska mācību palīglīdzekļa „Latviešu valodniecības attīstība: informatīvi izglītojoša elektroniska karte” izstrāde, 2. un 3. posms (2.4.1. pasākums). **Izpilde:** pasākums īstenots. 2015. gadā turpināta „Latviešu valodniecības attīstība: informatīvi izglītojoša elektroniska karte” izstrāde, 2016. gadā karte padarīta publiski pieejama un pielāgota aplūkošanai mobilajās ierīcēs. Gan 2016. gadā, gan 2017. gadā tika turpināta lingvistiskās kartes saturiska papildināšana un 2017. gada beigās tajā ietvertas 328 satura vienības.

4.2. Elektroniska mācību palīglīdzekļa “Latviešu valoda: elektroniska rokasgrāmata pamatskolas skolēnam un latviešu valodas lietotājam” izstrāde (2.4.2. pasākums). **Izpilde:** pasākums daļēji īstenots. 2015. gadā veikta elektroniska mācību palīglīdzekļa „Latviešu valoda: elektroniska rokasgrāmata pamatskolas skolēnam un latviešu valodas lietotājam” satura izstrāde, 2016. un 2017. gadā tiek turpināta mācību līdzekļa tehniskā izstrāde un programmēšana.

4.3. Elektronisku mācību līdzekļu komplektu izstrāde latviešu valodas mācībām 10.–12. klasē – 3 mācību līdzekļu komplekti un elektroniskās vārdnīcas e-PUPA pilnveide (2.4.3. pasākums). **Izpilde:** pasākums daļēji īstenots. Kopš 2011. gada interesentiem pieejama elektroniskā latviešu valodas vārdnīca e-PUPA. VVPP periodā turpināta vietnes attīstība, to papildinot ar 200 šķirkļu vārdu skaņu ierakstu 2015. gadā, 30 jauniem šķirkļiem 2016. gadā un 50 jauniem šķirkļiem 2017. gadā.

4.4. Mācību līdzekļu latviešu valodas apguvei diasporas bērniem un jauniešiem izstrāde (2.4.4. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Līdzšinējā VVPP periodā turpināta mācību līdzekļu izstrāde diasporas bērniem un jauniešiem. 2015. gadā izveidots metodiskais pielikums lasāmgrāmatai 12–14 gadus veciem diasporas pusaudžiem, izveidotas darba lapas 13–14 gadus veciem diasporas jauniešiem un uzsākta informatīvo materiālu izstrāde diasporas vecākiem un pedagogiem. 2016. gadā veikta darba lapu izstrāde latviešu valodas prasmju nostiprināšanai un pārbaudei 7–9 gadus veciem un 10–12 gadus veciem diasporas bērniem. Izstrādātas un digitalizēšanai sagatavotas darba lapas 5–6 gadus veciem bērniem. 2017. gadā izveidots mācību materiāla makets diasporas bērniem “Gadskārtu grāmata: riti, riti saulīte” un uzsākta mācību materiāla latviešu literatūras kultūrvēsturiskā kontekstā diasporas vidusskolas 2. klasei. Laika posmā starp 2016. un 2017. gadu izstrādāts interaktīvs mācību materiāls “Latvija laikā un telpā” diasporas bērniem un pusaudžiem latviešu valodas, vēstures un ģeogrāfijas apguvei, materiālu plānots publicēt 2018. gadā.

4.5. Bilingvāla mācību materiāla ārvalstu studentiem par latviešu valodu un Latvijas kultūru izstrāde (2.4.5. pasākums). **Izpilde:** pasākums daļēji izpildīts. 2017. gadā mācību līdzekļu izstrāde ārvalstu augstskolu studentiem – sagatavots LVA veidotā izdevuma ārvalstu studentiem "Lasīšanas tekstu un uzdevumu krājums. 2. daļa" manuskripts. Izdota lasāmgrāmata "Ko pasaka pasaka?".

4.6. Mācību metodisko materiālu izstrāde latviešu valodas apguvējiem, kuri gatavojas valsts valodas prasmes pārbaudei (2.4.6. pasākums). **Izpilde:** pasākums nav īstenots. Līdzšinējā

VVPP īstenošanas periodā nav veikta mācību metodisko materiālu izstrāde valodas apguvējiem, jo nav piesaistīti papildus nepieciešamie līdzekļi no valsts budžeta pasākuma īstenošanai.

Pārskata periodā pamatnostādņu rīcības trešajā virzienā "Latviešu valodas zinātniska izpēte un attīstīšana" tika izvirzīti četri uzdevumi un plānoti 28 pasākumi:

1. Analizēt Latvijas valodas situāciju un lingvistiskās attieksmes teritoriālā, demogrāfiskā, sociālā aspektā un citu valstu pieredzi valodas politikas īstenošanā.

1.1. Sociolingvistiska pētījuma par latviešu valodas prasmi un lietojumu Kurzemes un Latgales reģionā izstrāde (3.1.1. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā publicēti divi zinātniski raksti par valodas lietojumu Kurzemē. 2016. gadā publicēts Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta (turpmāk – LU LVI) pētījums "Avoti vēl neizsīkst: latviešu valodas dialekti 21. gadsimtā".

1.2. Pētījuma veikšana par valsts valodas lietojumu Latvijā profesionālo pienākumu veikšanai un iegūtās informācijas analīze (3.1.2. pasākums). **Izpilde:** pasākums izpildīts daļēji. 2017. gadā VVC sadarbībā ar LVA sākusi pētījuma "Latviešu valodas prasmes kvalitāte: valsts valodas prasmes pārbaudes kārtotāju rezultāti" īstenošanu.

1.3. Valodas situācijas monitoringa (2011–2014) izstrāde (LVA veikto pētījumu un sociolingvistisko aptauju rezultātu apkopošana, analīze) un izdošana, pētījuma kopsavilkuma izstrāde un publicēšana LVA tīmekļa vietnē. (3.1.3. pasākums). **Izpilde:** pasākums izpildīts. Līdzšinējā VVPP periodā veikts valodas situācijas monitorings, kas iekļauts pētījumā "Valsts valodas situācija Latvijā 2010–2015". 2015. gadā īstenota pētījuma pētnieciskā daļa – veikta LVA pētījumu un sociolingvistisko aptauju rezultātu apkopošana un analīze, kā arī izdevuma vizuālas koncepcijas izstrāde. 2016. gadā publicēts pētījums "Valodas situācija Latvijā 2010–2015" un organizēts pētījuma atvēršanas pasākums. 2017. gadā pētījums izdots arī angļu valodā un ir pieejams gan drukātā veidā, gan elektroniski. Pētījums "Valodas situācija Latvijā 2010–2015" ir viens no nozīmīgākajiem regulāri veiktajiem pētnieciski analītiskajiem izdevumiem, kas raksturo valodas situācijas dinamiku un attīstības tendences Latvijā.

1.4. Pētījuma par valsts valodas prasmi pieaugušajiem veikšana (3.1.4. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2017. gadā sākts pētījuma par valsts valodas prasmi pieaugušajiem izstrāde – datubāzes izveide un datu apkopošana. Pētījumu atbilstoši VVPP plānots pabeigt 2018. gadā.

1.5. Pētījuma par latviešu valodas kā dzimtās valodas un latviešu valodas kā otrās valodas apguvi Latvijas vispārējās izglītības sistēmā (attieksme, situācijas raksturojums un ieteikumi) īstenošana (3.1.5. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots atbilstoši VVPP. 2017. gadā sākta pētījuma par latviešu valodas kā dzimtās valodas un kā otrās valodas apguvi Latvijas vispārējās izglītības sistēmā izstrāde. Izstrādāta pētījuma koncepcija, izveidota un aprobēta pētījuma anketa, izstrādāti intervijas jautājumi, stundas vērojuma lapa, sagatavots iepirkums pētījuma eksperimentālās daļas veikšanai.

1.6. Sociolingvistiskas aptaujas par valodas situāciju Latvijā monitoringa (2015–2020) veikšanai izstrāde. (3.1.6. pasākums). **Izpilde:** pasākums atbilstoši VVPP paredzēts īstenot 2019. un 2020. gadā.

1.7. Valodas situācijas kārtējā monitoringa (2015–2020) manuskripta izstrāde (3.1.7. pasākums). **Izpilde:** pasākums atbilstoši VVPP paredzēts veikt 2020. gadā.

1.8. Valodas situācijas monitoringa (2011–2015) tulkošana angļu valodā un izplatīšana sociolingvistikas speciālistiem un valodas politikas īstenošanai Eiropas valstīs, pētījuma kopsavilkuma angļu valodā izstrāde un publicēšana LVA mājaslapā (3.1.8. pasākums). **Izpilde:** pasākums izpildīts. Pasākums īstenots un pētījuma "Valodas situācija 2010–2015" ziņojums ir tulkots angļu valodā un publicēts gan drukātā, gan elektroniskā veidā LVA tīmekļa vietnē. Pētījums izplatīts latviešu valodas lektorātos ārvalstu augstskolās (Viļņa, Kauņa, Tartu, Pekina,

Pēterburga, Helsinki, Sietla, Prāga, Minstere, Stokholma, Varšava, Šauļi), Eiropas Nacionālo valodu institūciju federācijā, Lietuviešu valodas institūtā, citās starptautiskās organizācijās un ārvalstu institūcijās, kuru darbības joma skar nacionālās valodas jautājumus.

2. Veicināt latviešu valodas, t.sk. latviešu valodas apguves, zinātnisku izpēti, latviešu valodas pētījumu rezultātu publiskošanu un normu avotu pieejamību.

2.1. Pētījumu projektu par latviešu valodas izloksnēm īstenošana, sociolingvistikas, vispārīgās un salīdzināmās valodniecības jautājumu analīze (3.2.1. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. VVPP īstenošanas periodā veikti vairāki pasākumi valodniecības jautājumu analīzei. 2015. gadā nodrošināta dalība valsts pētījumu programmas “Letonika” 3. projektā “Latviešu valodas pētījumi 21. gadsimta zinātnes kontekstā”. LiepU izdota monogrāfija “Vēju un vētru grāmata” (B.Laumane, 2015) un publicēti 3 zinātniskie raksti Dienvidrietumkurzemes izlokšņu izpētē. Pētniecības tēmas “Baltu etnolingvistiskie kontakti Baltijas jūras austrumu piekrastē” ietvaros nolasīti 6 referāti. Īstenots Latvijas Zinātnes padomes fundamentālo un lietišķo pētījumu projekts “Latviešu valodas dialekti 21. gadsimtā: sociolingvistisks aspekts”. 2016. gadā LU LVI turpināts darbs projektā “Latviešu valodas dialekti 21. gadsimtā: sociolingvistisks aspekts”. LiepU turpināts darbs pētniecības tēmas “Baltu etnolingvistiskie kontakti Baltijas jūras austrumu piekrastē” ietvaros. 2017. gadā LiepU turpināts pētnieciskais darbs valsts pētījumu programmas “Letonika” 3. projektā “Latviešu valodas pētījumi 21. gadsimta zinātnes kontekstā”. Izstrādāts monogrāfijas sākotnējais variants B.Laumanes monogrāfijai “Zvejniecības leksika Latvijas piekrastē”. LU LVI pētījumu projektu ietvaros, kas saistīti ar latviešu valodas izlokšņu un sociolingvistikas pētniecību, izdotas divas izlokšņu vārdnīcas. 2017. gadā turpināts darbs pie 3 ģeolingvistisko atlantu sagatavošanas. 2017. gadā kopumā publicēti 13 zinātniskie raksti un prezentēti 25 referāti nacionālās un starptautiskās konferencēs dialektoloģijā un sociolingvistikā. LU ar Eiropas Reģionālā attīstības fonda (turpmāk – ERAF) finansiālu atbalstu uzsākts starpaugstskolu projekts “Pilsētu lingvistiskā ainava kā daudzpusīgs resurss Baltijas valstīs: valodnieka, uzņēmēja un studenta perspektīva”.

2.2. Mūsdienu latviešu valodas pētījumu projektu aktuālajos tematiskajos virzienos īstenošana un to rezultātu publicēšana (3.2.2. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā LiepU veikta latviešu valodas zinātniskā stila izpēte (publicēti 3 zinātniskie raksti), runātās valodas sintakses un tekstveides izpēte (publicēti 2 zinātniskie raksti) un Latviešu valodas ortogrāfijas un ortoepijas problēmjautājumu izpēte (nolasīti 2 referāti starptautiskās zinātniskās konferencēs). 2015. gadā ar Norvēģijas finanšu instrumenta atbalstu un zinātnes bāzes finansiālo atbalstu Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija (turpmāk – RTA), tika 2 pētnieciski projekti. 2016. gadā izstrādātā LU LVI pētījuma programmas „Letonika – Latvijas vēsture, valoda, kultūra, vērtības” projektā „Latviešu valodas pētījumi 21. gadsimta zinātnes kontekstā” rezultāti publicēti 25 zinātniskajos rakstos. Pētījuma rezultāti prezentēti 16 starptautiskās konferencēs Latvijā. Tiek turpināts darbs Latvijas Zinātnes padomes finansētajā projektā „Latviešu standartvalodas skaņu sistēmas akustisks raksturojums pa vecuma grupām”. Turpinās darbs pie pētījuma „Kultūru migrācija Latvijā”, kura ietvaros pabeigta kolektīvās monogrāfijas valodniecībā sagatavošana un zinātniskā rediģēšana. Pētījuma autori ar rezultātiem piedalījušies 13 zinātniskajās konferencēs. Pētījuma ietvaros organizēta starptautiska zinātniska konference „Kultūru migrācija – četru virzienu modelis“. 2017. gadā pasākuma 3.2.2. ietvaros LU organizētas 4 aktuāliem mūsdienu latviešu valodas pētījumiem vēltās konferences un 6 zinātniski semināri, publicēti 13 zinātniski raksti un nacionālās un starptautiskās konferencēs nolasīti 33 referāti latviešu valodas aktuālajos tematiskajos virzienos.

2.3. Latviešu valodas pētījumu reģionālistikā veikšana un valodniecisku izdevumu sagatavošana (3.2.3. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Veikta zinātniski pētnieciskā darbība latviešu valodas reģionālistikā. Organizēta Letonikas 6. kongresa Liepājas konference “Piemares ļaudis un likteņi”. 2015. un 2017. gadā izdots zinātnisko rakstu krājums “Piemares

ļaudis un likteņi” un publicēti 2 zinātniskie raksti. 2016. gadā izdota kolektīvā monogrāfija “Bārtas dzīpari: valoda, kultūra, tradīcijas, ļaudis”.

2.4. Pētījumu un publikāciju latviešu valodas gramatikā nodrošināšana (3.2.4. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā publicēti trīs ar latviešu valodas gramatiku saistīti zinātniskie raksti. 2016. gadā VPP ietvaros izdota Guntas Smiltnieces grāmata “Par lietvārdu latviešu valodā: rakstu izlase”. 2017. gadā LU pētnieki piedalījušies divos ar latviešu valodas gramatiku saistītos projektos 1) „Letonika – Latvijas vēsture, valoda, kultūra, vērtības“ projekta Nr. 3 „Latviešu valodas pētījumi 21. gadsimta zinātnes kontekstā”, apakšprojektā “Latviešu valodas gramatika” un 2) Valsts pētījumu programmas “Letonika” projekta “Kultūra un identitātes Latvijā; mantojums un mūsdienu prakse” tematiskā grupa “Latviešu pamattekstu pētījumi”.

2.5. Bērna valodas un lasītprasmes attīstības pētījumu veikšana (3.2.5. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Projekta LAMBA (Latviešu valodas monolingvāla un bilingvāla apguve: rīki, teorijas un lietojums”) ietvaros 2017. gadā izstrādāta un sagatavota izdošanai Daces Markus monogrāfija “Prognozējamā neprognozējamība”. 2016. un 2017. gadā izdots periodisks zinātnisks izdevums “Bēru valoda Latvijā 21. gadsimtā”. Pētījums kopumā veidojis nozīmīgu atbalstu bērnu runas un valodas apguves pētniecībā. LAMBA projektā ir izveidots bērnu runas korpuss, veidota zinātniskā bāze latviešu valodas metodikas izstrādei un sasniegti citi vērtīgi rezultāti.

2.6. Latviešu valodas pētījumu rezultātu publiskošana zinātniskās konferencēs un kongresos, starptautiski recenzējamos žurnālos, rakstu krājumos, monogrāfijās, plašsaziņas līdzekļos (3.2.6. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā LVA izdevusi 6 zinātniskus un populārzinātniskus izdevumus par aktuāliem valodas jautājumiem. LiepU organizēta starptautiska zinātniska konference “Vārds un tā pētīšanas aspekti” kā arī izdots zinātnisko rakstu krājums ar tādu pašu nosaukumu. LU LVI organizējis 3 zinātniskās konferences un nodrošinājis pētnieku dalību 3 konferencēs. 2016. gadā LVA organizēja 20 lekcijas, referātus un priekšlasījumu par valodas jautājumiem. LiepU organizētas 2 starptautiskās zinātniskās konferences un izdots viens rakstu krājums. 2017. gadā pasākuma ietvaros organizētas 4 zinātniskās konferences, starp tām LU 75. ikgadējās zinātniskās konferences sekcijas sēde par valodas pētniecības tematiem, iekļaujot gramatikas un pragmatikas jautājumus un datorlingvistiku. LU organizētas 14 konferences un pasākumus, izdoti 5 zinātniskie periodiskie izdevumi un 13 monogrāfijas, publiskojot valodas pētījumu rezultātus. LiepU kopā ar VeA tika organizēta jauno lingvistu konference, tai skaitā izdots valodniecības nozares rakstu krājums. Līdzšinējā VVPP periodā no 2015. līdz 2017. gadam ik gadu LVA izdevusi populārzinātnisku rakstu krājumu “Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi”. LiepU ik gadu izdots humanitāro un mākslas zinātņu žurnāls “Scriptus Manet”.

2.7. Pētījumu un publikāciju onomastikā nodrošināšana (3.2.7. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā veikti pētījumi lietišķajā toponīmikā t.sk. 6 referātu prezentācijas nacionālās un starptautiskās konferencēs. 2015. gadā tika publicēti 17 zinātniski un populārzinātniski raksti par onomastikas jomu, valodniecībā izdota viena monogrāfija un viens zinātnisko rakstu krājums. 2016. gadā pasākuma ietvaros LU LVI izstrādāja pētījumu un publikācijas onomastikā, kas iekļāva institūta darbinieku iesaisti starptautiskos un Latvijas konferencēs, diskusijās un semināros. 2017. gadā LU LVI izstrādāja un publicēja vietvārdu vārdnīcu un monogrāfiju par latviešu antroponīmiju. VPP “Letonika”, LU pētniecības projekta “Letonika, diaspora un starpkultūru komunikācija” ietvaros tika izstrādāti 6 raksti onomastikā un prezentēti 29 referāti nacionālās un starptautiskās konferencēs, zinātniskos semināros un citos pasākumos. 2017. gadā organizēta vietvārdu talka, izstrādāta un pilnveidota vietvārdu vākšanas pūlpakalpes platforma “Tautas vietvārdu datu bāze”, veiktas ar projektu saistītās publicitātes aktivitātes.

2.8. Plašam interesentu lokam nozīmīgu pētījumu valodniecībā un valodas apguves jomā tulkošana latviešu valodā (3.2.8. pasākums). **Izpilde:** pasākums izpildīts. Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā no angļu valodas tulkota un 2018. gada martā izdota Marka Ablija 2003. gada grāmata “Tā viņi te runā: ceļojumi pa apdraudētām valodām”. Populārzinātniskajā izdevumā aplūkotas izzūdošas valodas un raksturots to sociolingvistiskais konteksts.

2.9. Tulkojošo vārdnīcu izstrāde (3.2.9. pasākums). **Izpilde:** pasākums sekmīgi izpildīts. Laika posmā no 2015. līdz 2020. gadam LVA izdevusi 2 tulkojošās vārdnīcas: 2015. gadā izdota Igaņu – latviešu vārdnīca, 2017. gadā izdota Latviešu – arābu sarunvārdnīca, 2017. gadā sāka latviešu – hindi sarunvārdnīcas sagatavošana.

2.10. Akadēmiskās sadarbības nodrošināšana latviešu valodas kā svešvalodas apguves izpētē. (3.2.10. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Akadēmiskā sadarbība latviešu valodas kā svešvalodas apguvē īstenoja ar Eiropas Ekonomiskās zonas (turpmāk – EEZ) un Norvēģijas finanšu instrumenta atbalstu īstenojamā projektā LAMBA. Starpdisciplinārā pētnieciskā projekta ietvaros veikta gan starptautiska, gan nacionālā līmeņa sadarbība starp dažādu AII pētniekiem – Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmiju, LU Matemātikas un informātikas institūtu un LU humanitāro zinātņu fakultāti, Norvēģijas arktisko Universitāti un Oslo Universitāti. No 2015. gada līdz 2017. gadam izstrādāts Ingas Laizānes promocijas darbs “Latviešu valodas kā svešvalodas attīstība: ārvalstu un Latvijas pieredze”, ko plānots iesniegt aizstāvēšanai valodniecības nozares LiepU promocijas padomē.

3. Nodrošināt latviešu korpuslingvistikas attīstību, sekmēt vispārīga līdzsvarota latviešu valodas (tekstu un runas) elektroniskā korpusa izveidi.

3.1. Vispārīga mūsdienu latviešu valodas (tekstu un transkribētas runas) korpusa izveide un publiskošana tīmeklī (3.3.1. pasākums). **Izpilde:** pasākums izpildīts. 2015. gadā Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts (turpmāk – LU MII) skaidrojošās un sinonīmu vārdnīcas tezaurs.lv datu bāze ir papildināta ar 16000 jauniem šķirkļiem (18 961 šķirklis 2016. gadā un 17 936 šķirkļi 2017. gadā). Tajā šķirkļavārdu ilustrēšanai tiek izmantoti automātiski atlasīti valodas piemēri no “Līdzsvarotā mūsdienu latviešu valodas teksta korpusa”. Papildināts Latviešu valodas runas korpus (turpmāk – LaRKO) ar 9 stundu audio ierakstiem. Tīmeklī pieejams un VVPP periodā pilnveidots kopš 2009. gada tīmeklī pieejamais līdzsvarotais mūsdienu latviešu valodas tekstu korpus. 2017. gadā projekta “Daudzslāņu valodas resursu kopa teksta semantiskai analīzei un sintēzei latviešu valodā” laikā paplašināts “Līdzsvarotais mūsdienu latviešu valodas teksta korpus”, tiek veidots jaunais līdzsvarotais valodas tekstu korpus, kura plānotais apjoms ir 10 miljonu vārdlietojumu. Projekta ietvaros tiek paplašināts “Sintaktiski marķēts latviešu valodas tekstu korpus”, uz kura pamata tiek veidota arī datu kopa ar semantikas, koreferenču un nosaukto entitāšu marķējumu.

3.2. Korpusa uzturēšana un zinātniskais darbs ar korpusu (3.3.2. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek izpildīts. 2015. gada ERAF projekta ITKC (Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju kompetences centrs) ietvaros LU MII izstrādāja pētījumu par latviešu valodas runas atpazīšanas sistēmas pielāgošanu zemas kvalitātes audiofailu apstrādei. LAMBA projekta ietvaros izveidots morfoloģiski marķēts specializēts bērnu runas korpus, kas ievietots CHILDES datu bāzē. Līdzšinējā VVPP periodā no 2015. līdz 2017. gadam uzturēts un attīstīts Saeimas debašu korpus papildinot to ar jaunām (4. un 12. Saeimas) sēžu stenogrammām. 2016. gadā Valsts pētījumu programmas “Kiberfizikālās sistēmas, ontoloģijas un biofotonika drošai un viedai pilsētai un sabiedrībai” (turpmāk – VPP SOPHIS) ietvaros LU MMI sadarbībā ar Edinburgas Universitāti un Gēteborgas Universitāti, balstoties uz iepriekšējā gada sadarbību ar ziņu aģentūru LETA, izstrādāja pētījumu par burtu līmeņa neironu tīklu mašintulkošanu, par ko tika saņemta LZA Gada balva. ITKC pētījuma ietvaros LU MII veica vizuālo materiālu atpazīšanas tehnoloģiju izpēti LETA arhīva vajadzībām. Pētīta daudzvārdu savienojumu

problemātika Eiropas Savienības COST¹ sadarbības programmas PARSEME ietvaros. 2017. gadā VPP SOPHIS ietvaros īstenots “Uz ontoloģijām balstītas tīmekļa videi pielāgotas zināšanu inženierijas tehnoloģijas”. Valsts pētījumu programmas NexIT ietvaros veikta projekta “Ontoloģiju, semantiskā tīmekļa un drošības tehnoloģijas” īstenošana. Attīstītas runas atpazīšanas un transkribēšanas sistēmas. Sadarbībā ar LETA un ārvalstu pētniekiem īstenots projekts “Daudzslāņu valodas resursu kopa teksta semantiskai analīzei un sintēzei latviešu valodā”. ITKC projekta ietvaros īstenots pētījums “Automatizēta vizuālo materiālu atpazīšanas un anotēšanas sistēma ziņu aģentūras LETA arhīva vajadzībām”. Veikti sagatavošanās darbi, sekmīgai Latvijas dalībai CLARIN (Common Language Resources and Technology Infrastructure) pētniecības infrastruktūrā. Veikts zinātniskais darbs ar korpusu 2016. gadā, publicējot 6 zinātniskus rakstus, izmantojot pieejamos valodas korpusus.

3.3. Izlokšņu un seno tekstu materiāla iesaiste korpusā (3.3.3. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek izpildīts. Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā LU MII veicis kopš 2003. gada pastāvošā seno tekstu korpusa pilnveidi – papildināšanu, koriģēšanu un salīdzināšanu. 2017. gadā nodrošināta seno tekstu korpusu pāreja uz Unicode 2017. gadā organizēti divi zinātniski semināri un prezentēti 11 referāti par seno tekstu korpusu un tajā iekļauto leksiku.

3.4. Latviešu valodas apguvēju korpusa izveide (3.3.4. pasākums). **Izpilde:** pasākums daļēji izpildīts. 2017. gadā LU MII izveidota valsts valodas prasmes pārbaudes darbu datu bāzes pilotversija – latviešu valodas apguvēju korpus, kurā marķētas kļūdas. Izstrādāta metodoloģija tekstu normalizēšanai un kļūdu marķēšanai. Korpusā iekļauti 900 valsts valodas prasmes pārbaudes darb rakstītprasmes testi (no katra valodas līmeņa). Korpus papildināts ar 120 runātprasmes testa audioierakstu transkripcijām. 2018. gadā Inga Znotiņa aizstāvējusi promocijas darbu “Otrās baltu valodas apguvēju korpus: izveides metodoloģija un lietojuma iespējas”, promocijas darba ietvaros izveidota latviešu un lietuviešu valodas apguvēju korpusa sākotnējā versija.

4. Nodrošināt latviešu terminoloģijas attīstību.

4.1. Latviešu valodas terminoloģijas vēstures izpēte. (3.4.1. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015.–2017. gadā veikts darbs pie kolektīvās monogrāfijas par terminoloģiju 20. gs. 20.–30. gados izstrādes. 2015. gadā publicēts viens ar latviešu valodas terminoloģiju saistīts zinātniskais raksts. 2017. gadā LU LVI publicēti 2 zinātniskie raksti un prezentēti 7 referāti saistībā ar terminoloģijas vēstures izpēti. Organizēta LU LVI konference “Terminoloģija, valodas kultūras un prakse”. VeA veikts VPP “Letonika” projekts “Latvijas tulkojumzinātnes histogrāfija un latviešu valodas terminoloģijas vēsture 20. un 21. gadsimtā”.

4.2. Nodrošināt LZA TK un apakškomisiju regulāru darbu, t.sk. LZA TK mājaslapas un datu bāzes „AkadTerm” uzturēšanu un papildināšanu; sadarbībā ar VVC strādāt pie vienotas terminu datu bāzes koncepcijas izstrādes un terminoloģijas darba koordinācijas sistēmas pilnveidošanas, lai izveidotu vienotu valsts terminu datu bāzi ar terminu statusa atspoguļojumu (3.4.2. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Līdzšinējā VVPP periodā ik gadu notikušas sešas LZA TK sēdes, kurās izskatīti un apstiprināti vairāku nozaru termini, kā arī sniegtas mutiskas un rakstiskas konsultācijas valsts iestādēm un privātpersonām. 2017. gadā Kultūras informācijas sistēmu centra projekta “Mašintulkošana” ietvaros LZA uzsākta vienotas terminu datu bāzes izveide sadarbībā ar VVC. Datu bāzes projektēšanu veic sabiedrība „Tilde” atbilstoši LZA koncepcijai.

4.3. Starptautiskas konferences par jaunākajām tendencēm terminoloģijas teorijā un praksē (sakarā ar LZA TK 70. gadadienu) organizēšana (3.4.3. pasākums). **Izpilde:** pasākums ir izpildīts. 2016. gada novembrī notikusi LZA TK 70 gadu jubilejas konference. Konferencē skarti ar latviešu terminoloģijas vēsturi, teoriju un praksi, terminoloģijas resursu izveidi un

¹ COST programmas oficiālo nosaukumu veido akronīms no tās pilnā nosaukuma franču valodā - *Cooperation Européenne dans le Domaine de la Recherche Scientifique et Technique*.

pārvaldību kā arī ar nozaru terminoloģiju saistīti jautājumi. Konferencē ar prezentācijām uzstājās 20 dalībnieki.

4.4. Terminu datu bāzu un vārdnīcu izstrāde, saskaņojot Latvijas un Eiropas Savienības institūcijās lietotos terminus (3.4.4. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā izvērtētas 68 terminu saskaņošanas tabulas, nodrošinot ar nozaru speciālistiem saskaņotu terminu lietojumu tiesību aktu tulkojumos. Izstrādāti un precizēti 3914 jauni termini 2016. gadā un 3000 jauni termini 2017. gadā. VVC brīvpieejas interneta terminu datu bāze papildināta ar 2113 jauniem terminiem 2016. gadā un 2000 terminiem 2017. gadā.

4.5. Latviešu literatūrzinātnes terminu vārdnīcas izstrāde (3.4.5. pasākums). **Izpilde:** pasākums nav izpildīts. Līdzšinējā VVPP periodā nav izstrādāta latviešu valodas literatūrzinātnes terminu vārdnīca.

4.6. Mācību grāmatas par tehniskās tulkošanas un terminoloģijas jautājumiem izstrāde. (3.4.6. pasākums). **Izpilde:** pasākums nav izpildīts. Līdzšinējā VVPP periodā nav izstrādāta mācību grāmata par tehniskās tulkošanas un terminoloģijas jautājumiem, bet atbilstoši VVPP plānotajam pasākumu plānots īstenot līdz 2020. gadam.

Lai nodrošinātu sistemātisku, koordinētu latviešu valodas izpēti un latviešu valodas attīstību, nepieciešama atsevišķa valsts pētījumu programmas izveide. Ministru kabineta 2018. gada 2. oktobra rīkojuma Nr. 465 "Par valsts pētījumu programmu "Latviešu valoda"" izpilde dos būtisku ieguldījumu zināšanu bāzes attīstībā latviešu valodniecības un tās saskarjumu zinātnēs. Valsts pētījumu programmas "Latviešu valoda" (turpmāk – VPP "Latviešu valoda") virsmērķis ir stiprināt latviešu valodas – Latvijas identitāti un valsts vērtības veidojošā pamatelementa – ilgtspēju, lingvistisko kvalitāti un konkurētspēju Latvijā un pasaules valodu kontekstā. VPP "Latviešu valoda" mērķis ir attīstīt cilvēkkapitālu, paplašināt zināšanu bāzi valodniecības un tās saskarjumu zinātnēs par latviešu valodas un lībiešu valodas izpēti un attīstību, valodas resursu digitalizāciju un analīzi, nodrošināt sabiedrībai nepieciešamo pētniecības rezultātu pieejamību, kā arī sniegt ieguldījumu izglītības un valodas apguves jomā un stiprināt valsts valodas lomu un funkcijas.

Pārskata periodā pamatnostādņu rīcības ceturtajā virzienā "Sabiedrības līdzdalības nodrošināšana valsts valodas politikas īstenošanā un latviešu valodas attīstībā" tika izvirzīti divi uzdevumi un plānoti 23 pasākumi:

1. Mērķtiecīgi veidot sabiedrisko domu un nodrošināt sabiedrības iesaisti latviešu valodas aizsardzības, apguves, lietojuma un attīstības jautājumos.

1.1. Interviju, komentāru, skaidrojumu, publikāciju Latvijas plašsaziņas līdzekļos par Latvijas valodas politikas pamatprincipiem, diskusiju, semināru un akciju organizēšanu, iesaistot sabiedrību valsts valodas politikas īstenošanā un iepazīstinot ar jaunāko pētījumu rezultātiem, valodas attīstības un valodas apguves jautājumiem (4.1.1. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. No 2015. gada līdz 2017. gadam LVA sniedza komentārus medijos un izdeva preses relīzes par valsts valodas attīstības, apguves jautājumiem un jauninājumiem lingvistikas nozares pētniecībā. LVA nodrošinājusi plašākas sabiedrības iepazīstināšanu par LVA jaunākajiem pētījumiem valodniecības nozarē, organizējot 8 informatīvi izglītojošus seminārus 2015. gadā, 3 – 2016. gadā un 4 informatīvi izglītojošus seminārus 2017. gadā. LVA nodrošinājusi zinātniskus un populārzinātniskus izdevumus gan 2016. gadā, gan 2017. gadā, izdodot 5 publikācijas. 2015. gadā VVC un Latviešu valodas ekspertu komisijas (turpmāk – LVEK) speciālisti 10 starptautiskos pasākumos informēja par Latvijas valsts valodas politiku. Latvijas un ārvalstu plašsaziņas līdzekļiem tika sniegtas vairāk nekā 30 intervijas par politikas pamatprincipiem, valodas situāciju un citiem valodas politikas jautājumiem. Organizēta akcija "Latviešu valodai draudzīga vide" un izveidots VVC sabiedrisko palīgu institūts, kur līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā iesaistījušies 32 palīgi. Šī projekta ietvaros 2017. gadā VVC un

LVEK speciālisti piedalījās 10 starptautiskos pasākumos par valsts valodas politiku un sniedza 30 intervijas par valsts valodas politikas jautājumiem. 2017. gadā Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija (RTA) organizēja semināru ciklu Rēzeknes novada domē par latgaliešu rakstu valodas jautājumiem un kopā ar sadarbības partneriem – starptautisku semināru „Jaunie valodas lietotāji Latvijā: valodu izglītības politika integrācijai un saliedētībai”.

1.2. Ikgadēju informatīvi izglītojošu pasākumu skolēniem, studentiem un pieaugušajiem organizēšana (Eiropas Valodas dienas pasākumi un Dzimtās valodas dienas pasākumi, radošie konkursi u.c.) un dalība starptautiskos informatīvos pasākumos (piem., grāmatu izstādēs u.tml.) latviešu valodas popularizēšanai un tās apguves sekmēšanai (4.1.2. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Līdzšinējā VVPP īstenošanas laikā LVA Rīgas Latviešu biedrības namā organizēja ikgadējo Dzimtās valodas dienas pasākumu. 2016. gadā Dzimtās valodas dienas pasākumu laikā tika nolasīti 11 izglītojoši priekšlasījumi par valodas prakses jautājumiem skolēniem, pedagogiem un studentiem. 2017. gadā Dzimtās valodas dienā organizēts arī fotogrāfiju un stāstu konkurss “Redzu labu vārdu, rakstu labu stāstu”, kā arī citu publicitātes pasākumi. Ik gadu veikti pasākumi Eiropas Valodas dienas atzīmēšanai – 2015. gadā notika 18, 2016. gadā – 20 un 2017. gadā 11 dažādi LVA un sadarbības partneru organizēti pasākumi. 2015.–2017. gadā LVA ik gadu ir nodrošinājusi dalību “Latvijas grāmatu izstādē”. 2015. gadā KM nodrošināja Latvijas pārstāvniecību 5 starptautiskos grāmatu tirgos, popularizējot Latvijas literatūru un veicinot tās izdošanu ārvalstīs. No 2015. līdz 2017. gadam KM ik gadu nodrošinājusi Latvijas Literatūras gada balvas un Starptautiskās Jāņa Baltvilka balvas bērnu literatūrā organizēšanu.

1.3. Portāla *www.kultura.lv* darbības nodrošināšana (4.1.3. pasākums). **Izpilde:** pasākums netiek īstenots un ir zaudējis aktualitāti. 2015. gada KM budžeta ietvaros tika izstrādāta informācijas veidošanai un publicēšanai par Latvijas kultūru un aktualitātēm portāla *kultura.lv* darbība. No 2016. gada šis portāls nav aktīvs un informācija tiek publicēta tīmekļa vietnēs *www.Latvia.eu* un *www.Latvia.travel* ar pamatojumu, ka informācijas koncentrēšana divos starptautiski atpazīstamos portālos samazina kultūras informācijas sadrumstalotību.

1.4. Kultūras kanona attīstība un iedzīvināšana. *Radošā Latvija* (4.1.4. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā KM organizēja projektu Latvijas kultūras kanona vērtību popularizēšanai Latvijas bibliotēkās, t.sk. aktivitāti “KiKK jeb Kas ir Kultūras kanons?”, kuras ietvaros LNB turpināja 40 dažādu pasākumu kopumu, aptverot aptuveni 2700 personu lielu auditoriju. Tika izstrādāta koncepcija par kultūras kanona attīstību un uzsākta *www.kulturaskanons.lv* informatīvā portāla izstrāde ar kanona skaidrojumu un pieeju tā resursiem. KM kultūras kanona attīstības un iedzīvināšanas projektu ietvaros LNB organizēja projektu „Uz jauniešu auditoriju vērstu, ar kultūras kanonu saistītu pasākumu, tai skaitā radošo darbnīcu bērniem, īstenošana Latvijas reģionos”, kas aptvēra 77 pasākumus. Kopējais apmeklētāju skaits bija 2439 cilvēki. Pasākumu kopums ietvēra radošās darbnīcas, nodarbības un tikšanās ar radošām personībām un ekspertiem. Projekta aktivitātes „Kultūras kanona vērtību digitalizācijas un interaktīvas mājas lapas izveide” ietvaros tika turpināts darbs pie portāla *www.kulturaskanons.lv* pilnveidošanas. Latvijas Kultūras akadēmija (turpmāk – LKA) 2016. gadā organizēja ikgadējo kultūras kanona konkursu vidusskolēniem, kura tēma bija “Raiņa un Aspazijas idejas un vērtības mūsdienu cilvēku dzīvē un notikumos”, kurā piedalījās 45 skolēnu komandas no Rīgas, Vidzemes, Latgales, Zemgales un Kurzemes reģioniem.

1.5. Latviešu valodas un literatūras olimpiāžu un konkursu dažādām skolēnu grupām organizēšana sadarbībā ar Latvijas reģionālajām latviešu valodas un literatūras skolotāju metodiskajām apvienībām (4.1.5. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā LiepU sadarbībā ar Liepājas pilsētas Latviešu valodas un literatūras skolotāju metodisko apvienību organizēja akciju “Jauno filologu skola”, kuras mērķis bija nodrošināt Liepājas un tuvāko novadu vidusskolēnus ar latviešu valodas un literatūras papildus nodarbībām. “Jauno filologu skola” turpināja savu darbību arī 2016. un 2017. gadā. Kopš 2017. gada “Jauno

filologu skolas” nodarbības notiek vienu reizi mēnesī visā mācību gada laikā. No 2015. līdz 2017. gadam ar VISC un ESF projekta “Nacionāla un starptautiska mēroga pasākumu īstenošana izglītojamo talantu attīstībai” atbalstu ik gadu organizētas Kurzemes reģiona skolēnu zinātniski pētniecisko darbu konferences, veicinot skolēnu zinātniski pētniecisko darbu pieaugumu latviešu filoloģijas jomā. 2017. gadā skolēnu zinātniski pētniecisko darbu 8.konferencē kopumā tika novērtēti 8 valodniecības un latviešu literatūrzinātnes darbi.

2. Radoši attīstīt un izkopt latviešu valodu ar literatūras un mākslas līdzekļiem, veicināt latviešu valodas un lībiešu valodas tradicionālās kultūrvides ilgtspēju.

2.1. “Vasaras universitātes” lībiešu valodas apguvei organizēšana sadarbībā ar Tartu Universitāti, Starptautisko lībiešu draugu biedrību, Getingenes Universitāti, Oulu Universitāti, Viļņas Universitāti, Helsinku Universitāti (4.2.1. pasākums). **Izpilde:** pasākums īstenots atbilstoši pieprasījumam. 2017. gadā LVA sadarbībā ar Tartu Universitāti organizēja otro lībiešu valodas apguves “Vasaras universitāti”, kurā piedalījās aptuveni 30 dalībnieku.

2.2. Semināra lībiešu valodas un kultūras pētniecības iestāžu zinātniekiem, doktorantiem organizēšana (4.2.2. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā tika organizēta starptautiska zinātniskā konference “LIVONICA V. Lībiešu garamantu zelta fonds” un atbalstīta konferences publikāciju tulkošana angļu valodā. 2016. gadā tika organizēts lībiešu valodas pētnieku seminārs “Lībiešu valodas gramatikas izstrāde sadarbībā ar Tartu Universitāti un Lībiešu kultūras biedrību: uzdevumi un rezultāti”. 2017. gadā LVA sniedza atbalstu lībiešu bērnu nometnes organizētājiem “Mierlinkizt 2017”, līdzfinansējot lībiešu valodas skolotāju darbu. Atkārtoti izdots un precizēts buklets “Līvo kēļ”.

2.3. Lībiešu valodas gramatikas tulkošana un izdošana sadarbībā ar Tartu Universitāti (4.2.3. pasākums). **Izpilde:** pasākumu plānots īstenot nākamajā pārskata periodā, sākot ar 2019. gada otro pusgadu. 2016. gadā tika sniegts papildu atbalsts Lībiešu kultūras centra un Tartu Universitātes projektam, papildinot un pilnveidojot lībiešu-igauņu-latviešu interneta vārdnīcu <http://lingua.livones.net/lv>.

2.4. Lībiešu valodas rokasgrāmatas latviešu valodā izstrāde sadarbībā ar Tartu Universitāti un zinātniskas konferences organizēšana sadarbībā ar Igaunijas Institutu (4.2.4. pasākums). **Izpilde:** pasākuma izpilde plānota nākamajā pārskata periodā.

2.5. Latvijas kultūras pieejamības Latvijas diasporas centros ārvalstīs nodrošināšana (4.2.5. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu 2012.-2018. gadam īstenošanas ietvaros sadarbībā ar Pasaulē brīvo latviešu apvienības (turpmāk – PBLA) pārstāvniecību tika organizēti kultūras pasākumi Latvijas diasporas centros. 2015. gadā kopumā notika 13 dažādi kultūras pasākumi Īrijā, Austrālijā, ASV, Krievijā un Brazīlijā. Šo kultūras pasākumu organizēšanā iesaistījās Latvijas Nacionālais teātris ar monoizrādēm Īrijā, Rīgas teātris ar izrādēm Austrālijā, Jaunais Rīgas teātris ar teātra izstādēm ASV, Druvas pagasta folkloras kopa, folkloras kopa “Tarkšķi”, profesionāli Latvijas mūziķi un citi mākslinieku kolektīvi. 2016. gadā sadarbībā ar organizāciju PBLA diasporas centros ārvalstīs ir notikuši 9 dažādi kultūras pasākumi: t.sk. Lielbritānijā – Latviešu kultūras diena, kas iesaistīja 12 mākslinieciskās pašdarbības kolektīvus no Lielbritānijas un Latvijas, tika nodrošināts atbalsts Dziesmu un deju svētku ārvalstu pasākumiem, Austrālijas latviešu kultūras dienām Melburnā un citiem pasākumiem. 2017. gadā notika 6 kultūras un 3 vērienīgi ar Dziesmu un deju svētkiem saistīti pasākumi, t.sk. tika organizētas koru meistarklases sadarbībā ar Ņujorkas latviešu kori, tautas deju meistarklases Kanādā, leļļu teātra izrāde “Pasaka-Asaka” (piemēram, izrādi Dublinā noskatījās 150 cilvēki) un dzejas dienas vairākās Īrijas pilsētās.

2.6. Ikgadējā literatūras festivāla “Prozas lasījumi” organizēšana (4.2.6. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. No 2015. līdz 2017. gadam ik gadu tiek organizēts Latvijas literatūras festivāls “Prozas lasījumi”. 2015.gada festivāla ietvaros tika nodrošināti 13 publiski prozas lasījumu pasākumi dažādām mērķauditorijām. 2016. gadā notika 15 publiskie prozas

lasījumu pasākumi aptverot 1100 cilvēkus. 2017. gadā notika 15 publisko prozas lasījumu pasākumi sasniedzot 1000 cilvēku lielu auditoriju.

2.7. Bērnu lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” pašvaldības publiskajās un skolu bibliotēkās, kā arī Latvijas diasporas centros īstenošana (4.2.7. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek sekmīgi īstenots. Kopš 2001. gada ik gadu tiek organizēta LNB lasīšanas veicināšanas programma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija.” 2015. gadā programmā iesaistījās 15 250 dalībnieku. Šīs programmas ietvaros tika nodrošināti pasākumi 680 Latvijas bibliotēkām un 40 latviešu kopienu centriem pasaulē no 19 dažādām valstīm. 2016. gadā un 2017. gadā publiskajos pasākumos, kas tika organizēti “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” programmā, piedalījušies aptuveni 20 tūkstoši cilvēku.

2.8. Latviešu literatūras tapšanas un tulkošanas atbalstīšana, Starptautiskās Rakstnieku un tulkotāju mājas Ventspilī darbības nodrošināšana (4.2.8. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek sekmīgi īstenots. Starptautiskās Rakstnieku un tulkotāju mājas Ventspilī kopš 2015. gada ir nodrošinājusi latviešu literatūras tapšanu un tulkošanu ar vairāk kā 100 rezidentu atbalstu. 2015. gadā: 100 rezidenti; 2016. gadā: 103 rezidenti; 2017. gadā: 110 rezidenti. Starp literatūras tapšanas un tulkošanas pasākumiem 2016. gadā tika īstenoti 3 Valsts Kultūrkapitāla fonda (turpmāk – VKKF) Literatūras nozares projektu konkursi, sniedzot atbalstu 159 projektiem, kas ir saistīti ar Latvijas literatūras tapšanu. Ar VKKF atbalstu 2016. gadā organizēti 38 radošie braucieni. 2017. gadā VKKF atbalsts tika sniegts 196 projektiem, kas ir saistīti ar Latvijas literatūras tapšanu, un papildus rīkoti 50 radošie braucieni literatūras jomā. Latvijas profesionālās literārās rakstniecības tradīcijas apguves nodrošināšanai un attīstībai Latgales reģionā 2017. gadā Daugavpils Universitāte īstenoja projektu “Austrumlatvijas literārā akadēmija” ar mērķi izglītot topošos literātus, iekļaujot 13 dažādas aktivitātes. Ar KM un Latvijas Rakstnieku savienības atbalstu nodrošināta Literārās akadēmijas darbība, kas rīko dzejas un prozas meistardarbnīcas jaunajiem autoriem.

2.9. LNB un LNerB krājumu papildināšana ar jaunieguvumu eksemplāriem (4.2.9. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek sekmīgi īstenots. Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā LNB ir papildinājusi savu krājumu. 2015. gada ietvaros LNB jaunieguvums sasniedza 74 231 vienību, no tām 27 970 grāmatas, 27 171 periodisko izdevumu vienību un 19 090 speciālo izdevumu veidus (notis, kartes, rokraksti, u.tml.). 2016. gadā LNB jaunieguvumu papildinājums bija 78 444 vienības, iekļaujot 19 451 grāmatu, 22 030 periodiskos izdevumus un 36 963 speciālos izdevumus. 2017. gadā jaunieguvumu skaits bija zemāks 52 387 vienības. Veikta arī Latvijas Neredzīgo bibliotēkas (turpmāk – LNerB) jaunieguvumu krājuma papildināšana ar grāmatām un informatīviem izdevumiem Braila rakstā, audiogrāmatām un audiožurnāliem. 2015. gadā LNerB krājums papildināts ar 4006 jaunieguvumiem, 2016. gadā ar 4006 un 2017. gadā ar 3997 jaunieguvumiem.

2.10. LNerB grāmatu Braila rakstā un informatīvo materiālu Braila rakstā izdošana un restaurēšana (4.2.10. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā reproducētas 17 grāmatas un sniegti 64 informatīvie pakalpojumi Braila rakstā, 2016. gadā – 17 grāmatas un sniegti 530 informatīvie pakalpojumi Braila rakstā, 2017. gadā – 14 Latviešu oriģinālliteratūras grāmatas Braila rakstā. Izdoti 12 avīzes “Bazūne” numuri redzīgo rakstā un 12 Braila rakstā, kā arī informatīvais katalogs “Jaunie Vāki” par jaunākajām Braila rakstā reproducētajām grāmatām.

2.11. LNerB audiogrāmatu un audiožurnālu ieskaņošana (4.2.11. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā LNerB ieskaņotas 44 audiogrāmatas, 2016. gadā – 44 audiogrāmatas un 2017. gadā – 40 grāmatas. Ik mēnesi 2015.– 2017. gadā izdots audiožurnāls “Doma”.

2.12. LNerB pasākumu un izstāžu organizēšana (4.2.12. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. 2015. gadā LNerB organizēti kopumā 184 pasākumi (172 izstādes), kuru kopējais apmeklētāju skaits sasniedza 3629 cilvēkus. 2016. organizēts 171 pasākums (144 izstādes),

sasniedzot 3376 personu lielu auditoriju. 2017. gadā LNERB organizēti 156 pasākumi, sniedzot 2144 personu lielu auditoriju.

2.13. Raiņa un Aspazijas 150 gadu jubilejas gada programmas norises nodrošināšana (4.2.13. pasākums). **Izpilde:** pasākums ir īstenots. Atzīmējot Raiņa un Aspazijas 150. jubilejas gadu Rīgā un reģionos tika nodrošināti 120 pasākumi, kas iekļāva starptautiskas konferences, muzeju akcijas, izrādes, atbalstu medijiem kultūras pasākumu atspoguļošanā, kultūras kanona konkursus, eseju un literāro darbu lasījumus un citas aktivitātes. UNESCO LNK sadarbībā ar LVA un LKA īstenoja projektu “Atrasts tulkojumā. Rainis un Aspazija”. Projekta ietvaros ārvalstu augstskolu studenti, kuri apgūst latviešu valodu un kultūru, tika aicināti iepazīt Raiņa un Aspazijas daiļrades mantojumu.

2.14. Teātra izrāžu veidošana un izrādīšana, latviešu oriģināldramaturģijas iestudējumu īpatsvara palielināšana kopējā jauniestudējumu skaitā (4.2.14. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek sekmīgi īstenots. 2015.–2017. gada laikā sniegts atbalsts teātra un dramaturģijas jaunradei. 2015. gada ietvaros no jauniestudējumiem 27% bija valsts dotēti latviešu oriģināldarbi. 2016. gadā latviešu oriģināldarbu jauniestudējumu īpatsvars kopējā jauniestudējumu vidū bija 18%, bet 2017. gadā tas sasniedza 31,25%.

2.15. Latvijas filmu veidošanas, t.sk. filmu Latvijas simtgadei nodrošināšana. Radošā Latvija (4.2.15. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek sekmīgi īstenots. 2015. gadā nodrošināts atbalsts filmu veidošanai latviešu valodā, kas iekļauj konkursu par jaunu filmu ražošanu un ražošanā esošo spēlfilmu, dokumentālo filmu un animācijas filmu atbalstu. Latvijas filmu mārketinga un nozares profesionāļu tālākizglītības konkursa ietvaros atbalstīti 12 jauni ražošanas projekti, no kuriem 2 ir spēlfilmu, 4 – dokumentālo un 6 – animācijas filmu projekti. Finansiālais atbalsts sniegts arī jau ražošanā esošiem projektiem – 4 spēlfilmām, 6 dokumentālām un 2 animācijas filmām. Atbalstīts arī debijas filmu konkurss, kurā sniegts atbalsts 5 jauniem projektiem. Gatavojoties valsts simtgadei, tika organizēti divi konkursi, kuru ietvaros sniegts atbalsts 10 dokumentālo un 16 pilnmetrāžas filmu projektiem. 2016. gadā atbalstīti 17 jauni ražošanas projekti ar kopējo finansējumu 3 304 309 EUR. Tāpat atbalstīti 8 jau ražošanā esoši projekti, no tiem 2 spēlfilmās, 3 dokumentālās un 3 animācijas filmās. Kopumā 2016. gadā sniegts atbalsts 58 dažādiem filmu projektiem, kurus plānots uzsākt vai kas atrodas ražošanas stadijā. 2017. gadā nodrošināts atbalsts 41 jau izstrādē esošai vai jaunai filmai. Latvijas filmu marketinga un nozares profesionāļu tālākizglītības konkursa ietvaros tika sniegts finansiālais atbalsts vairākiem projektiem kopumā 2 244 064 EUR apmērā.

2.16. UNESCO un ANO starptautisko dzimtās valodas dienu atzīmēšanas pasākumi (4.2.16. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Līdzšinējā VVPP periodā veikti ikgadēji pasākumi starptautiskās dzimtās valodas dienas atzīmēšanai. 2015. gadā Valmieras integrētajā bibliotēkā tika organizēts pasākums “Stāstu bibliotēkas”. 2016. gadā Rīgā organizēts “Stāstu bibliotēkas” seminārs “Garamantas dzimtajā valodā un dzimtajos dialektos”. Ādažu Brīvajā Valdorfa skolā un citās UNESCO Asociēto skolu projekta skolās organizēti ar dzimtās valodas dienu saistīti pasākumi, lai iepazīstinātu skolēnus ar dzimtās valodas vērtību un daudzveidību. 2017. gadā organizēta akcija “Vietvārdu talka” ar mērķi apzināt vietvārdus, kas apzīmē kādu fiziogēogrāfisku vietu. Sk. arī 4. rīcības virziena 1.2. punktā informāciju par LVA īstenoto Dzimtās valodas dienas pasākumu kopumu.

2.17. Skatuves runas konkursu („Vuolyudzāni”) un latgaliešu literatūras, valodas un kultūrvēstures olimpiāžu organizēšana (4.2.17. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Latgaliešu valodas, literatūras un kultūrvēstures skolotāju asociācija (turpmāk – LVLKSA) kopš 2000. gada rīko skatuves konkursu “Vuolyudzāni”, kurā 2015. gadā piedalījās 85, 2016. gadā 59 un 2017. gadā 63 bērni. Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā sekmīgi organizētas arī latgaliešu literatūras, valodas un kultūrvēstures olimpiādes.

2.18. Skolotāju un studentu vasaras nometņu (kursu) „Vosorošana” organizēšana (4.2.18. pasākums). **Izpilde:** pasākums tiek īstenots. Kopš 2000. gada LVLKSA organizē

vasaras kursus “Vosorošana” skolotājiem, studentiem un latgaliešu rakstu valodas un kultūras entuziastiem. Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā LVA LVLKSA nodrošinājusi atbalstu vasaras nometnes “Vosorošana” organizēšanai 2016. un 2017. gadā.

Secinājumi

Kopumā izpildei no 2015. gada līdz 2017. gadam tika izvirzīti 12 uzdevumi un 104 pasākumi (1. virzienā – divi uzdevumi un 21 pasākums, 2. virzienā – četri uzdevumi un 32 pasākumi, 3. virzienā – četri uzdevumi un 28 pasākumi, 4. virzienā – divi uzdevumi un 23 pasākumi). Valsts valodas politikas īstenošana periodā no 2015. gada līdz 2017. gadam ir noritējusi atbilstoši VVPP. Tiek īstenoti vai izpildīti 74 no 104 jeb aptuveni divas trešdaļas no VVPP iekļautajiem pasākumiem, 16 pasākumi īstenoti vai izpildīti daļēji, 11 pasākumi īstenoti nesekmīgi vai nav izpildīti. Trīs pasākumus pašlaik nevar novērtēt, jo tos plānots sākt turpmākajā VVPP īstenošanas periodā. Visi rīcības virzieni vērtējami kā rezultatīvi – tajos pilnībā vai daļēji izpildīta lielākā daļa pasākumu. Visos rīcības virzienos iekļauto pasākumu kopums sekmē gan VVPP, gan atsevišķā rīcības virziena mērķu sasniegšanu.

Pirmajā rīcības virzienā “Valsts valodas juridiskā statusa stiprināšanu” tiek īstenoti vai izpildīti 18 no 21 rīcības virzienā ietvertā pasākuma, trīs pasākumi nav īstenoti, no kuriem viens pasākums tiks īstenots nākamajā pārskata periodā, viens pasākums nav veikts, jo nav bijis pieprasījuma, un viens pasākums zaudējis aktualitāti.

Otrajā rīcības virzienā “Valsts valodas izglītības politika” tiek īstenoti vai izpildīti 16 no 32 rīcības virzienā iekļautiem pasākumiem – 10 pasākumi izpildīti daļēji, bet to izpilde ir paredzēta arī turpmākajos gados, trīs pasākumi nav izpildīti saistībā ar plānotajām jaunajām politikas iniciatīvām – pāreju uz kompetenču pieejā balstītu izglītības modeli un pāreju uz izglītību valsts valodā un tie tiks īstenoti nākamajā pārskata periodā, trīs pasākumi nav īstenoti papildu finansējuma un cilvēkresursu trūkuma dēļ.

Trešajā rīcības virzienā “Valsts valodas zinātniska izpēte un attīstīšana” tiek īstenoti vai izpildīti 22 no 28 rīcības virziena pasākumiem, divi no pasākumiem īstenoti daļēji, bet to izpilde ir paredzēta arī turpmākajos gados, divi pasākumi nav īstenoti finansējuma trūkuma dēļ, bet divu pasākumu īstenošana plānota turpmākajā VVPP īstenošanas periodā.

Ceturtajā rīcības virzienā “Sabiedrības līdzdalības nodrošināšana valsts valodas politikas īstenošanā un latviešu valodas attīstībā” tiek īstenoti vai ir izpildīti 20 no 23 rīcības virziena pasākumiem, divi pasākumi nav vērtēti, jo tos plānots uzsākt turpmākajā VVPP īstenošanas periodā, bet viens pasākums zaudējis aktualitāti.

Kopumā VVPP 2015.–2017. gadam iekļauto pasākumu kopums ir vērtējams kā atbilstošs, lai sasniegtu VVPP definēto virsmērķi – nodrošināt valodas ilgtspēju, lingvistisko kvalitāti, konkurētspēju un ietekmi Latvijas kultūrvīdē.

Izglītības un zinātnes ministra vietā –
labklājības ministrs

Jānis Reirs